**T.C. DANIŞTAY 10. DAİRE E. 2009/16703 K. 2010/4708 T. 25.5.2010**

**ÖZET :** Uyuşmazlık, davacının ortağı ve yönetim kurulu üyesi bulunduğu şirketin vergi borçlarından dolayı 6183 sayılı Yasanın 36/A maddesi uyarınca hakkında yurt dışı çıkış yasağı konulması işleminden kaynaklanmaktadır. Vergi borcundan dolayı yurt dışına çıkış tahdidi, daha önceden 5682 sayılı Pasaport Kanununda düzenlenmiş iken, bu hükmün Anayasa Mahkemesince iptali üzerine konu, "Devlete ait olup 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 4458 sayılı Gümrük Kanunu kapsamına giren amme alacakları ile bunların zam ve cezaları bakımından" 6183 sayılı Yasaya eklenen bir madde ile yeniden düzenlenmiştir.

Bu durumda, genel bütçeye ait vergi ile vergiye ilişkin zam ve cezalar nedeniyle alacaklı tahsil dairesinin talebi üzerine tesis edilen yurt dışına çıkış yasağı işlemlerinin, 6183 sayılı Yasanın uygulanmasından kaynaklanması karşısında, uyuşmazlığın görüm ve çözümü, 2576 sayılı Yasa uyarınca vergi mahkemesinin görev alanında bulunmaktadır. Bu itibarla, İdare Mahkemesince, davanın görev yönünden reddedilerek dava dosyasının yetkili vergi mahkemesine gönderilmesi gerekir.

**İstemin Özeti :** İdare Mahkemesinin 18.9.2009 tarih ve E:2009/326, K:2009/1166 sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Yerinde olmadığı ileri sürülen temyiz isteminin reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hakimi : Tarık Armağan

Düşüncesi : Uyuşmazlık, davacının ortağı ve yönetim kurulu üyesi olduğu şirketin vergi borçlarından dolayı, 6183 sayılı Yasanın 36/A maddesi uyarınca davacı hakkında yurt dışına çıkış yasağı konulmasına ilişkin işlemden kaynaklanmaktadır.

Buna göre, 6183 sayılı Yasanın uygulanmasından kaynaklanan dava konusu uyuşmazlığın görüm ve çözümü, 2576 sayılı Yasa uyarınca vergi mahkemesinin görev alanında bulunmaktadır.

Bu itibarla, İdare Mahkemesince, davanın görev yönünden reddedilerek dava dosyasının yetkili vergi mahkemesine gönderilmesi, gerekirken, uyuşmazlığın esasının incelenmesi suretiyle verilen kararda hukuki isabet görülmemektedir.

Açıklanan nedenle, temyize konu İdare Mahkemesi kararın bozulması gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı : Ergün Özcan

Düşüncesi : Davacının ortağı ve yönetim kurulu üyesi bulunduğu anonim şirketin vergi borcu nedeniyle, 6183 sayılı Yasanın 36/A maddesi uyarınca hakkında konulan yurtdışı çıkış yasağının kaldırılması istemiyle yaptığı başvurunun reddine ilişkin 25.2.2009 tarih ve 3882 sayılı işlemin iptali istemiyle açtığı dava sonunda, davanın reddine karar veren idare mahkemesi kararının temizen incelenip bozulması istenilmektedir.

Dava konusu olayda uyuşmazlık, davacının ortağı ve yönetim kurulu üyesi bulunduğu şirketin vergi borçlarından dolayı 6183 sayılı Yasanın 36/A maddesi uyarınca hakkında yurt dışı çıkış yasağı konulması işleminden kaynaklanmaktadır.

Vergi borcundan dolayı yurt dışı çıkış tahdidi daha önce 5682 sayılı Pasaport Kanununun 22. maddesinde düzenlenmiş iken bu hükmün Anayasa Mahkemesinin 18.10.2007 tarih ve E:2007/4, K:2007/81 sayılı kararı ile iptali üzerine, bu konu "Devlete ait olup 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 4458 sayılı Gümrük Kanunu kapsamına giren amme alacakları ile bunların zam ve cezaları bakımından, 6183 sayılı Yasanın 36/A maddesinde, 6.6.2008 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 5766 sayılı Yasa ile yeniden düzenlenmiştir.

Dolayısıyla yeniden yapılan yasal düzenlemeyle genel bütçeye ait vergi ile vergiye ilişkin zam ve cezalar nedeniyle alacaklı tahsil dairesinin talebi üzerine tesis edilen yurt dışı çıkış yasağı işlemleri 6183 sayılı Yasanın uygulanmasından kaynaklandığından bu uyuşmazlığın görüm ve çözümü 2576 sayılı Yasanın 6. maddesi uyarınca vergi mahkemesinin görev alanına girmektedir.

Buna göre idare mahkemesince, davanın görev yönünden reddine karar verilerek dosyanın yetkili vergi mahkemesine gönderilmesi gerekirken, uyuşmazlığın esası incelenerek karar verilmesinde hukuki isabet görülmediğinden, bu kararın bozulması gerektiği düşünülmüştür.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onuncu Dairesince; dosyanın tekemmül ettiği görüldüğünden, davacının yürütmenin durdurulması istemi hakkında karar verilmeyerek işin esasına geçildi, gereği görüşüldü:

**KARAR :** Dava; ortağı ve yönetim kurulu üyesi olduğu ... San. ve Tic. A.Ş'nin vergi borcu nedeniyle davacı hakkında konulan yurt dışına çıkış yasağının kaldırılması istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin ... Vergi Dairesi Müdürlüğünün 25.2.2009 tarih ve 3882 sayılı işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

İzmir 1. İdare Mahkemesince; 6183 sayılı Yasanın Mükerrer 35. maddesi uyarınca, tüzel kişilerle küçüklerin ve kısıtlıların, vakıflar ve cemaatler gibi tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin malvarlığından tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan kamu alacaklarının, kanuni temsilcilerinin ve tüzel kişiliği olmayan teşekkülü idare edenlerin şahsi malvarlıklarından, bu Yasa hükümlerine göre tahsil edileceğinin hüküm altına alındığı; buna göre, uyuşmazlıkta, kamu alacağının şirketten tahsil edilebilmesi amacıyla 6183 sayılı Yasada öngörülen tüm tahsil yöntemlerinin kullanılmış olmasına rağmen tahsil edilememesi ve aciz tutanağı düzenlenmiş olması karşısında, kamu alacağının şirketten tahsil edilebilme imkanının kalmadığı açık olduğundan, bu aşamadan sonra, şirketin vergi borcunun yönetim kurulu üyesi olan davacının şahsi malvarlığından tahsil edilmeye çalışılacağı düşünüldüğünde, kamu alacağının güvenceye alınabilmesi amacıyla davacı hakkında yurt dışına çıkış yasağı konulmasında hukuka aykırılık bulunmadığından, borcun ödenmemesi ya da teminat gösterilmemesi ve idare tarafından yapılan tecil ve taksitlendirmenin davacının yükümlülüklerini yerine getirmemesi nedeniyle iptal edilmesi karşısında, söz konusu yasağın kaldırılmasına olanak bulunmadığından,

anılan yasağın kaldırılması istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Davacı tarafından, hukuka aykırı olduğu iddiasıyla, anılan İdare Mahkemesi kararının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, idare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun'un vergi mahkemelerinin görevlerini belirleyen 6.maddesinde; vergi mahkemelerinin, "a ) Genel bütçeye, il özel idareleri, belediye ve köylere ait vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin davaları,

b ) ( a ) bendindeki konularda 6183 sayılıYasanın uygulanmasına ilişkin davaları,

c ) Diğer kanunlarla verilen işleri" çözümleyeceği hükme bağlanmış; aynı Yasanın 5.maddesiyle de idare mahkemelerinin görevleri düzenlenmiştir. Anılan maddenin 1.fıkrasında, idare mahkemelerinin, vergi mahkemelerinin görevine giren davalarla ilk derecede Danıştay'da çözümlenecek olanlar dışındaki iptal davalarını, tam yargı davalarını, tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davaları ve diğer yasalarla verilen işleri çözümleyeceği hükme bağlanmıştır.

5682 sayılı Pasaport Kanunu'nun 22. maddesinde, "Yurt dışına çıkmaları; mahkemelerce yasaklananlara, memleketten ayrılmalarında genel güvenlik bakımından mahzur bulunduğu İçişleri Bakanlığınca tespit edilenlere, vergiden borçlu olduğu pasaport vermeye yetkili makamlara bildirilenlere pasaport veya seyahat vesikası verilmez. Ancak, yabancı memleketlere gitmeleri mahkemelerce yasaklananlar dışında kalanlara, zaruri hallerde İçişleri Bakanlığının teklifi ve Başbakanın onayı ile pasaport veya pasaport yerine geçen seyahat vesikası verilebilir." düzenlemesine yer verilmiş iken; 8.12.2007 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Anayasa Mahkemesinin 18.10.2007 tarih ve E:2007/4, K:2007/81 sayılı kararıyla, anılan maddenin "vergiden borçlu olduğu pasaport vermeye yetkili makamlara bildirilenlere" bölümü Anayasaya aykırı bulunarak iptal edilmiş ve iptal edilen bölümün doğuracağı hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edici nitelikte görüldüğünden, iptal hükmünün Resmi Gazetede yayımlanmasından itibaren altı ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir.

Bunun üzerine, 6.6.2008 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan, 5766 sayılı, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 16. maddesiyle, bu maddede yer alan "vergiden borçlu olduğu pasaport vermeye yetkili makamlara bildirilenlere" ibaresi madde metninden çıkarılmış ve anılan Yasanın 5. maddesiyle, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna eklenen 36/A maddesinde de, "Devlete ait olup 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 4458 sayılı Gümrük Kanunu kapsamına giren amme alacakları ile bunlara ait zam ve cezalarını ödeme emrinin tebliğ tarihini takip eden yedi gün içerisinde ödemeyen ya da bu Kanun hükümleri uyarınca hakkında bu alacaklar nedeniyle ihtiyati haciz kararı alınan amme borçlusunun yurt dışına çıkışı, alacaklı tahsil dairesinin talebi halinde ilgili makamlarca engellenir. Yurt dışı çıkış tahdidi, yüzbin Yeni Türk Lirası ve üzerinde olan teminat altına alınmamış

amme alacağı için uygulanır. Bakanlar Kurulu, bu tutarı on katına kadar artırmaya, yarısına kadar indirmeye ve yeniden kanuni tutarına getirmeye yetkilidir. Amme alacağına karşılık teminat alınması alacağın tecil edilmesi, borçlunun aciz halinin tespit edilmesi, yargı mercilerince amme alacağının takibinin durdurulmasına karar verilmesi veya takibin kanunen durdurulması gereken diğer hallerde yurt dışı çıkış tahdidi, alacaklı tahsil dairesinin talebi üzerine ilgili makamlarca kaldırılır. Amme borçlusu hakkında uygulanan yurt dışı çıkış tahdidi, hastalık, iş bağlantısı gibi hallerde alacaklı tahsil dairesinin uygun görmesi ve bildirimi üzerine ilgili makamlar tarafından kaldırılır. Bu fıkraya göre yurt dışı çıkış tahdidinin kaldırılmış olması yeniden tatbikine mani değildir. Amme borçlusuyla birlikte amme alacağının ödenmesinden sorumlu olan ve bu Kanuna göre amme borçlusu sayılan kişiler hakkında da bu maddede yer alan esaslara göre yurt dışı çıkış tahdidi uygulanır. Bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir." hükmüne yer verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacının ortağı ve yönetim kurulu üyesi olduğu ... San. ve Tic. A.Ş.'nin vergi borcu nedeniyle, davacı hakkında 5682 sayılı yasa uyarınca yurt dışına çıkış yasağı konulduğu; Anayasa Mahkemesinin 18.10.2007 tarih ve E:2007/4, K:2007/81 sayılı kararının yürürlüğe girmesi üzerine, davacı hakında 5682 sayılı Yasa uyarınca tesis yurt dışına çıkış yasağı kaldırıldığı; yurt dışına çıkış yasağının 6183 sayılı Yasa'nın 36/A maddesinde yeniden düzenlendiği ve anılan hüküm çerçevesinde yapılan değerlendirme çerçevesinde 7.6.2008 tarihinde davacı hakkında yeniden yurt dışına çıkış yasağı konulduğu; söz konusu yasağın kaldırılması istemiyle davacı tarafından 18.2.2009 tarihinde yapılan başvurunun davalı idarece reddedilmesi üzerine de bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlık, davacının ortağı ve yönetim kurulu üyesi olduğu şirketin vergi borçlarından dolayı, 6183 sayılı Yasanın 36/A maddesi uyarınca davacı hakkında yurt dışına çıkış yasağı konulmasına ilişkin işlemden kaynaklanmaktadır.

Yukarıda belirtildiği şekliyle vergi borcundan dolayı yurt dışına çıkış tahdidi, daha önceden 5682 sayılı Pasaport Kanununda düzenlenmiş iken, bu hükmün Anayasa Mahkemesince iptali üzerine konu, "Devlete ait olup 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 4458 sayılı Gümrük Kanunu kapsamına giren amme alacakları ile bunların zam ve cezaları bakımından" 6183 sayılı Yasaya eklenen bir madde ile yeniden düzenlenmiştir.

Bu durumda, genel bütçeye ait vergi ile vergiye ilişkin zam ve cezalar nedeniyle alacaklı tahsil dairesinin talebi üzerine tesis edilen yurt dışına çıkış yasağı işlemlerinin, 6183 sayılı Yasanın uygulanmasından kaynaklanması karşısında, uyuşmazlığın görüm ve çözümü, yukarıda belirtilen 2576 sayılı Yasa uyarınca vergi mahkemesinin görev alanında bulunmaktadır.

Bu itibarla, İdare Mahkemesince, davanın görev yönünden reddedilerek dava dosyasının yetkili vergi mahkemesine gönderilmesi gerekirken, uyuşmazlığın esasının incelenmesi suretiyle verilen kararda hukuki isabet görülmemiştir.

**SONUÇ :** Açıklanan nedenlerle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesine uygun bulunan davacının temyiz isteminin kabulü ile, İzmir 1. İdare

Mahkemesinin 18.9.2009 tarih ve E:2009/326, K:2009/1166 sayılı kararının BOZULMASINA, dava dosyasının yeniden karar verilmek üzere adı geçen İdare Mahkemesine gönderilmesine, 25.05.2010 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

**T.C. DANIŞTAY 7. DAİRE E. 2003/2549 K. 2005/3174 T. 8.12.2005**

**ÖZET :** Ortağı olduğu şirketin vergi borçları nedeniyle davacı hakkında tesis edilen yurt dışı çıkış yasağına ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın görüm ve çözümünün, idare mahkemelerinin görevine girdiği hk.

İstemin Özeti : Ortağı ve kanuni temsilcisi olduğu Mısırdalı Et Entegre Sanayi Ticaret Limited Şirketinin ödenmemiş vergi borçlarından dolayı, davacının yurt dışına çıkışının yasaklanmasına ilişkin işlemi iptal eden Ankara Birinci Vergi Mahkemesinin 4.6.2003 gün ve E:2003/224; K:2003/553 sayılı kararının; dilekçede ileri sürülen nedenlerle bozulması istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : İstemin reddi gerektiği yolundadır.

Tetkik Hakimi Ayşegül ŞAHİN'in Düşüncesi: İdare mahkemesinin görevine giren dava konusu işlemin iptali istemiyle açılan davaya vergi mahkemesince bakılmış olmasında, görev yönünden isabet görülmemiştir.

Açıklanan nedenle, temyiz isteminin kabulüyle, mahkeme kararının görev yönünden bozulması gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Bilgin Arısan'ın Düşüncesi: Dava, mükellef şirketin sorumlu müdür ve ortağı olan davacı hakkında, şirketin vergi borcundan dolayı yurt dışına çıkış yasağı uygulanmasına ilişkin Seğmenler Vergi Dairesi Müdürlüğü işlemi aleyhine açılan dava üzerine dava konusu işlemin iptaline karar veren Ankara Birinci Vergi Mahkemesi kararının temyizen incelenerek bozulması talep edilmektedir.

2575 sayılı Danıştay Kanununun 34 üncü maddesi B fıkrasında, vergi davalarına bakan dava daireleri hariç, diğer idari dava dairelerinin görevleri dışında kalan uyuşmazlıklara ilişkin davaların Danıştay Onuncu Dairesince çözümleneceği hükme bağlanmıştır.

Bu davanın ise uyuşmazlık konusu vergi borcu bulunmadığı iddiasına dayalı olarak açıldığı anlaşıldığından Danıştay Başkanlar Kurulunun 18.3.2003 tarih ve E:2003/12, K:2003/10 sayılı kararı gereğince Vergi Mahkemeleri ile temyiz safhasında Danıştay 7 inci Dairesi görevli bulunmaktadır.

İşin esasına gelince; mükellef limited şirket sorumlu müdürü ve ortağı olan davacının 18.5.1999 tarihinde şirketteki hisselerini noterden tasdikli satış işlemi ile ... ve ... isimli şahıslara satmak suretiyle mükellef şirketten ayrıldığı ve bu durumda davacının

hisselerini alan kişilerin şirketin vergi borçlarından sorumlu olacağı ve şirketle artık hiç bir ilişkisi kalmayan davacının şirket vergi borçlarından sorumlu tutulmasının mümkün olmadığı cihetle bozulması istenen Ankara Birinci Vergi Mahkemesi kararı yerinde bulunduğundan hukuki mesnedi bulunmayan temyiz talebinin reddi ile Ankara Birinci Vergi Mahkemesi kararının tasdiki gerekeceği düşünülmüştür.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Yedinci Dairesince işin gereği görüşüldü:

**KARAR :** Temyiz başvurusu, ortağı ve kanuni temsilcisi olduğu limited şirketin ödenmemiş vergi borçlarından dolayı, davacının yurt dışına çıkışının yasaklanmasına ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın kabulü ile yurt dışına çıkış yasağını kaldıran vergi mahkemesi kararının bozulması istemine ilişkindir.

2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri hakkında Kanunun 3410 sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle değişik 6 ncı maddesinde, "Vergi Mahkemeleri;

a ) Genel bütçeye, il özel idareleri, belediye ve köylere ait vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin davaları,

b ) ( a ) bendindeki konularda 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun uygulanmasına ilişkin davaları,

c ) Diğer kanunlarla verilen işleri, çözümler." hükmü yer almış; 5'inci maddesinde de, vergi mahkemelerinin görevine giren davalarla ilk derecede Danıştay'da çözümlenecek olanlar dışında, maddede belirtilen davaların idare mahkemelerince karara bağlanacağı hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda değinilen Kanun hükmüne göre, vergi mahkemesince bir davaya bakılabilmesi, maddede sayılan davalardan birinin mevcut olması şartıyla olanaklıdır. Olayda ise, vergi salınması yolunda tesis edilmiş herhangi bir işlem söz konusu olmayıp, ortağı ve kanuni temsilcisi olduğu Limited Şirketin ödenmemiş vergi borçlarından dolayı, davacı hakkında, 5682 sayılı Pasaport Kanunu ve 405 seri No'lu Tahsilat Genel Tebliği uyarınca, yurt dışına çıkış yasağı uygulanmasına ilişkin işlem dava konusu edildiğinden, idare mahkemesinin görevine giren davaya vergi mahkemesince bakılmış olmasında, görev yönünden isabet görülmemiştir.

**SONUÇ :** Açıklanan nedenle, temyiz isteminin kabulüne, mahkeme kararının bozulmasına; bozma kararı üzerine yeniden verilecek kararla birlikte yargılama giderleri de hüküm altına alınacağından, bu hususta ayrıca hüküm tesisine gerek bulunmadığına, 8.12.2005 gününde oybirliği ile karar verildi.

**T.C. DANIŞTAY 14. DAİRE E. 2013/8527 K. 2013/8595 T. 28.11.2013**

**ÖZET :** Dava, çevre katkı payının ödenmesi amacıyla tesis edilen Gümrük Müdürlüğü'nün işlemine karşı yapılan itirazın reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmıştır. Çevre katkı payının mali yük olması, mali yüklerin ithalat vergileri, ithalat vergilerinin de gümrük vergileri kapsamında olması karşısında, gümrük idaresince belirlenen çevre katkı payına ilişkin ihtilafların çözümünde 2576 sayılı Kanunun 6. maddesi uyarınca vergi mahkemelerinin görevli olması gerektiğinden, bu husus gözetilmeksizin işin esası incelenmek suretiyle davanın reddi yolunda İdare Mahkemesi Hakimliğince verilen kararda usul hükümlerine uyarlık bulunmamaktadır.

İstemin Özeti : Karadeniz Ereğli Gümrük Müdürlüğü'nce davacı adına tescilli 14.12.2009 tarih ve IM001516 sayılı Serbest Dolaşıma Giriş Beyannamesi ile ilgili olarak Cermar Maritime Enterprises Limited Şirketi'ne ödenen 46.431,02 USD karşılığı 69.377,23 TL'lik yükleme demuraj bedelinin CIF bedeline dahil edilmeyerek, çevre katkı payının eksik ödendiği tespit edildiğinden bahisle bu bedelin %1'ne isabet eden 693,77 TL tutarındaki çevre katkı payının ödenmesi amacıyla tesis edilen Karadeniz Ereğli Gümrük Müdürlüğü'nün 08.04.2011 tarih ve 1926 sayılı işlemine karşı yapılan itirazın reddine ilişkin 06.06.2011 tarih ve 97 sayılı işlemin iptali istemiyle açılan davanın reddi yolunda Zonguldak İdare Mahkemesi Hakimliğince verilen 09.03.2012 günlü, E:2011/1851, K:2012/272 sayılı kararı onayan Zonguldak Bölge İdare Mahkemesinin 19.06.2012 gün ve E:2012/244, K:2012/325 sayılı kararının vaki kararın düzeltilmesi isteminin reddine dair Zonguldak Bölge İdare Mahkemesinin 06.09.2012 gün ve E:2012/474, K:2012/449 sayılı kararının, hukuka aykırı olduğu öne sürülerek kanun yararına bozulması istenilmektedir.

Danıştay Tetkik Hakimi : ...

Düşüncesi: Danıştay Başsavcılığının kanun yararına bozma isteminin kabulü gerektiği düşünülmüştür.

Danıştay Başsavcısı : ...

Düşüncesi: Davacı adına Karadeniz Ereğli Gümrük Müdürlüğünde tescilli 14.12.2009 tarih ve 1516 sayılı serbest dolaşıma giriş beyannamesi muhteviyatı eşyaya ilişkin olarak, 46.431,02 Amerikan doları "demuraj" bedeli üzerinden hesaplanan çevre katkı payına vaki itirazın reddine dair işlemin iptali istemiyle açılan dava; Zonguldak İdare Mahkemesinin tek hakimle verdiği 9.3.2012 gün ve E:2011/1851, K:2012/272 sayılı kararla, demuraj bedelinin eşyanın CIF kıymetine dahil edilmesinde 2872 sayılı Çevre Kanununun 18'inci maddesine aykırılık görülmediği gerekçesiyle reddedilmiştir.

2872 sayılı Çevre Kanununun 18. maddesinin birinci fıkrasının ( a ) bendinde; çevre kirliliğinin önlenmesi, çevrenin iyileştirilmesi ve çevre ile ilgili yatırımların desteklenmesi amacıyla, ithaline izin verilen kontrole tabi yakıt ve atıkların CIF bedelinin yüzde biri ile hurdaların CIF bedelinin binde beşi oranında alınacak miktarın çevre katkı payı olarak tahsil edileceği, maddenin son fıkrasında da, çevre katkı payının tahsili ve bütçede öngörülen ödeneklerin kullanımı ile ilgili usul ve esasların, Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği hükme bağlanmıştır. Madde ile verilen yetkiye dayanılarak yayımlanan Çevre Gelirlerinin Takip ve Tahsili ile Tahsilat Karşılığı Öngörülen Ödeneğin

Kullanımı Hakkında Yönetmelik'in işlem tarihinde yürürlükte olan 5. maddesinin birinci fıkrasının ( a ) bendinde; çevre katkı payının; ithale konu kontrole tabi yakıt ve atıkların CIF bedelinin yüzde biri ile hurdaların CIF bedelinin binde beşi oranında alınacak miktardan oluştuğu, aynı Yönetmeliğin 6'ıncı maddesinin 1'inci fıkrasının ( a )-1 bendinde ise; ithale konu kontrole tabi yakıt, atık veya hurda ithalinde; malın ithalatı esnasında; Gümrük idaresine sunulan gümrük beyannamesinde belirtilen CIF bedeli üzerinden bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının ( a ) bendinde belirtilen oranda çevre katkı payının ilgili muhasebe birimi hesaplarına bütçe geliri kaydedilmek üzere ödeneceği belirtilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin birçok kararında da belirtildiği üzere, vergi benzeri mali yükümlerin ayırt edici özelliklerinden birisi, vergiler gibi, kamu harcamalarına ilişkin genel bir kaynak olarak değil, belli giderlere tahsis edilmesi, yani özel harcamaların finansmanı maksadıyla tahsis edilmiş olmalarıdır. Anayasa Mahkemesinin bu kriterine uygun olarak çevre kirliliğinin önlenmesi, çevrenin iyileştirilmesi ve çevre ile ilgili yatırımların desteklenmesi amacıyla ihdas edilen çevre katkı payının; "vergilendirmede yasallık" ilkesinin yansıması olarak; ödeyecek kişiler, konu ve tutar bakımından Kanunla belli edilmiş olduğu da dikkate alındığında, vergi benzeri mali yüküm olduğu sonucuna varılmaktadır.

Öte yandan; 4458 sayılı Gümrük Kanununun 3'üncü maddesinin 8'inci fıkrasının ( a ) bendinde, "Gümrük vergileri" deyiminin, ilgili mevzuat uyarınca eşyaya uygulanan ithalat vergilerinin ya da ihracat vergilerinin tümünü, 9'uncu fıkrasında da, "İthalat vergileri" deyiminin, eşyanın ithalinde ödenecek gümrük vergisi ile diğer eş etkili vergiler ve mali yükleri ifade ettiğinin hükmü bağlanmış olması karşısında; ithaline izin verilen kontrole tabi yakıt ve atıklar ile hurda ithalatında alınan çevre katkı payının, ithalat vergileri tanımına dahil "mali yük"ler kapsamına girdiği açıktır.

Bu bakımdan; 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun "Vergi Mahkemelerinin görevleri" başlıklı 6'ıncı maddesinin ( a ) bendinde yer alan, vergi mahkemelerinin, genel bütçeye, il özel idareleri, belediye ve köylere ait vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin davaları.. çözümler yolundaki yasa hükmü uyarınca, çevre katkı payına ilişkin uyuşmazlığın görüm ve çözümü vergi mahkemesine ait olduğundan, bu husus gözetilmeksizin işin esası incelenmek suretiyle davanın reddi yolunda verilen Zonguldak İdare Mahkemesinin 9.3.2012 gün ve E:2011/1851, K:2012/272 sayılı kararını onayan Zonguldak Bölge İdare Mahkemesinin 19.6.2012 gün ve E:2012/244, K:2012/325 sayılı kararına vaki kararın düzeltilmesi isteminin reddine dair Zonguldak Bölge İdare Mahkemesinin 6.9.2012 gün ve E:2012/474, K:2012/449 sayılı kararı, yürürlükteki hukuka aykırı sonuç ifade ettiğinden bozulmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Ondördüncü Dairesince işin gereği görüşüldü:

**KARAR :** Dava; Karadeniz Ereğli Gümrük Müdürlüğü'nce davacı şirket adına tescilli 14.12.2009 tarih ve IM001516 sayılı Serbest Dolaşıma Giriş Beyannamesi ile ilgili olarak Cermar Maritime Enterprises Limited Şirketi'ne ödenen 46.431,02 USD karşılığı 69.377,23 TL'lik yükleme demuraj bedelinin CIF bedeline dahil edilmeyerek,

çevre katkı payının eksik ödendiği tespit edildiğinden bahisle bu bedel üzerinden %1 oranında ( 693,77 TL ) tahakkuk ettirilen çevre katkı payının ödenmesi amacıyla tesis edilen Karadeniz Ereğli Gümrük Müdürlüğü'nün 08.04.2011 tarih ve 1926 sayılı işlemine karşı yapılan itirazın reddine ilişkin 06.06.2011 tarih ve 97 sayılı işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

Zonguldak İdare Mahkemesi Hakimliğince; çevre katkı payı hesaplanırken CIF bedeli kapsamında bulunan navlun bedeli içine sürastarya ( demuraj ) ücretinin dahil edilmesi gerektiği, sürastarya ( demuraj ) ücreti üzerinden hesaplanan çevre katkı payının tahsili amacıyla tesis edilen 08.04.2011 tarih ve 1926 sayılı işleme yapılan itirazın reddine ilişkin dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş, bu karara davacı tarafından yapılan itiraz Zonguldak Bölge İdare Mahkemesinin 19.06.2012 günlü, E:2012/244, K:2012/325 sayılı kararı ile reddedilerek söz konusu karar onanmış, kararın düzeltilmesi istemi ise aynı Mahkemenin 06.09.2012 günlü, E:2012/474, K:2012/449 sayılı kararı ile reddedilerek tek hakimce davanın reddi yolunda verilen karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili tarafından; Zonguldak Bölge İdare Mahkemesinin 6.9.2012 gün ve E:2012/474, K:2012/449 sayılı kararının, hukuka aykırı olduğu belirtilerek kanun yararına bozulmasının istenilmesi üzerine Danıştay Başsavcılığı "yürürlükteki hukuka aykırı sonuç ifade eden" söz konusu kararın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 51. maddesi uyarınca kanun yararına bozulmasını istemektedir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 51. maddesinde, bölge idare mahkemesi kararları ile idare ve vergi mahkemelerince ve Danıştayca ilk derece mahkemesi olarak verilip temyiz incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlardan, niteliği bakımından yürürlükteki hukuka aykırı bir sonucu ifade edenlerin, ilgili Bakanlıkların göstereceği lüzum üzerine veya kendiliğinden Başsavcı tarafından kanun yararına temyiz olunabileceği, temyiz isteğinin yerinde görülmesi halinde kararın kanun yararına bozulacağı, ancak bu bozma kararının daha önce kesinleşmiş bulunan mahkeme veya Danıştay kararının hukuki sonuçlarını kaldırmayacağı hükme bağlanmıştır.

Kanun yolu, davanın taraflarına tanınan bir hukuki yoldur. Bu yolla yanlış olduğu ileri sürülen kararların yeniden incelenmesi, kararların hukuka uygunluğunun denetlenerek varsa eksikliklerinin ve hatalarının giderilmesi amaçlanmıştır.

Ancak, bölge idare mahkemesi kararları ile idare ve vergi mahkemelerince ve Danıştayca ilk derece mahkemesi olarak verilip temyiz incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlardan, niteliği bakımından yürürlükteki hukuka aykırı bir sonucu ifade edenlere karşı, ilgili Bakanlıkların göstereceği lüzum üzerine veya kendiliğinden Başsavcı tarafından başvurulabilecek "kanun yararına temyiz" yoluyla yürürlükteki hukukun Ülke düzeyinde birlik içinde uygulanmasının sağlanması amaçlanmaktadır.

Kanun yararına temyiz müessesesinin hukuka aykırı yargı kararıyla bozulan hukuk düzeninin onarılması ve Ülke'de hukuk ve uygulama birliğinin sağlanması amacı göz önünde bulundurulduğunda, bu amacın doğal sonucu olarak, verildiği anda kesin olan kararlar ile temyiz incelemesinden geçmeden kesinleşmiş olan kararlar,

yürürlükteki hukuka aykırı sonuç ifade etmesi nedeniyle, çözümlenmiş olan uyuşmazlığa etkili olmamak üzere kanun yararına bozulabilmektedir.

Bu bakımdan; Zonguldak İdare Mahkemesi Hakimliğince verilen kararı onayan Zonguldak Bölge İdare Mahkemesinin 19.06.2012 gün ve E:2012/244, K:2012/325 sayılı kararına vaki kararın düzeltilmesi isteminin reddine dair Zonguldak Bölge İdare Mahkemesinin 06.09.2012 gün ve E:2012/474, K:2012/449 sayılı kararının, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 51. maddesi uyarınca esasının incelenmesine geçildi:

2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun 5. maddesinde; vergi mahkemelerinin görevine giren davalarla ilk derecede Danıştay'da çözümlenecek olanlar dışındaki idari davaların görüm ve çözümü İdare mahkemelerinin, 6. maddesinde ise; Genel bütçeye, il özel idareleri, belediye ve köylere ait vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin davaların görüm ve çözümü Vergi mahkemelerinin görevleri arasında sayılmıştır.

Genel görevli mahkeme ile özel görevli mahkeme arasındaki fark, özel görevli mahkemelerin görevlerinin kanunda tek tek ve sınırlı biçimde sayılmış olmasıdır. Kanunda açıklanan biçimde sayılan görevlerden olmayan; ancak, özel görevli mahkemelerin dahil bulunduğu yargı düzeninin görev alanına giren her uyuşmazlık, kural gereği, bu yargı düzeninin genel görevli mahkemelerinin görevine girer ve bu mahkemelerce çözümlenir. İdari Yargı Düzeni açıklanan kuraldan ayrık değildir; bu yargı düzeninin özel görevli mahkemeleri olan vergi mahkemeleri ile ilk derece mahkemesi olarak Danıştay'ın görevine girmeyen her idari uyuşmazlığın, ilk derecede, genel görevli mahkemeler olan idare mahkemelerince çözümlenmesi, bu kural gereğidir.

Ayrıca; Anayasanın 142. maddesine göre; mahkemelerin görev ve yetkileri kanunla düzenlenir; yani, bu alanda "kanunilik ilkesi" geçerlidir. Anayasanın 37. maddesine göre de, hiç kimse kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarılamaz. Bu iki anayasal kuraldan çıkan sonuç: Kanun gereği idare mahkemelerinin görevinde olan uyuşmazlıklara yorum ve benzetme ( kıyas ) yoluyla ya da ihtiyaç nedeniyle, vergi mahkemelerince; vergi mahkemelerinin görevinde olanlara da idare mahkemelerince bakılması olanaklı değildir.

Vergi mahkemelerinin özel görev alanı, anayasal kural olan "kanunilik ilkesi"ne uygun olarak, 2576 sayılı Kanunun 6. maddesiyle belirlenmiştir. Bu maddenin ( a ) fıkrasına göre, özel görevli bu mahkemeler, "Genel Bütçeye, il özel idareleri, belediye ve köylere ait vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin davaları" çözümlemekle görevlendirilmişlerdir.

2576 sayılı Kanunun 6. maddesinin sözü edilen düzenlemesinde, bir idari uyuşmazlığın vergi mahkemelerinde çözümlenebilmesi, anılan maddede belirtilen tarifelere ilişkin davalar dışında, iki koşulun gerçekleşmiş olmasına bağlı bulunmaktadır.

İlk koşul, davanın konusunun, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlerle bunların zam ve cezalarına ilişkin olmasıdır.

İkinci koşul, nitelikleri açıklanan bu mali yükümlerin, Genel Bütçeye, il özel idarelerine, belediyelere ve köylere ait olması; yani, bu bütçe ve idarelerin giderlerinin karşılığı niteliğinde bulunmasıdır.

Bu bakımdan; bir uyuşmazlığın vergi mahkemelerinin görev alanına girdiğinin söylenebilmesi için, bu iki koşulun birlikte gerçekleşmiş olması şarttır. Aksi takdirde; uyuşmazlığın, İdari Yargı Düzeninin genel görevli mahkemeleri olan, idare mahkemelerince çözümlenmesi zorunludur.

Dosyanın incelenmesinden; Karadeniz Ereğli Gümrük Müdürlüğü'nce davacı şirket adına tescilli 14.12.2009 tarih ve IM001516 sayılı Serbest Dolaşıma Giriş Beyannamesi ile ilgili olarak Cermar Maritime Enterprises Limited Şirketine ödenen 46.431,02 USD karşılığı 69.377,23 TL'lik yükleme demuraj bedelinin CIF bedeline dahil edilmeyerek çevre katkı payının eksik ödendiğinin tespit edildiğinden bahisle bu bedelin %1'ne isabet eden 693,77 TL çevre katkı payı tahakkuk ettirildiği, bu tutarın ödenmesi amacıyla Karadeniz Ereğli Gümrük Müdürlüğü'nün 08.04.2011 tarih ve 1926 sayılı işleminin davacı şirkete tebliğ edildiği, bu işleme karşı yapılan itirazın reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Dava konusu uyuşmazlığın İdare Mahkemesinin mi, yoksa vergi Mahkemesinin mi görev alanına girdiğinin belirlenmesi amacıyla, çevre katkı payının mali yüküm niteliğinin incelenmesi gerekmektedir.

2872 sayılı Çevre Kanununun 18. maddesinin birinci fıkrasının ( a ) bendinde; çevre kirliliğinin önlenmesi, çevrenin iyileştirilmesi ve çevre ile ilgili yatırımların desteklenmesi amacıyla, ithaline izin verilen kontrole tabi yakıt ve atıkların CIF bedelinin yüzde biri ile hurdaların CIF bedelinin binde beşi oranında alınacak miktarın çevre katkı payı olarak tahsil edileceği, maddenin son fıkrasında da, çevre katkı payının tahsili ve bütçede öngörülen ödeneklerin kullanımı ile ilgili usul ve esasların, Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği hükme bağlanmıştır. Madde ile verilen yetkiye dayanılarak yayımlanan Çevre Gelirlerinin Takip ve Tahsili ile Tahsilat Karşılığı Öngörülen Ödeneğin Kullanımı Hakkında Yönetmelik'in işlem tarihinde yürürlükte olan 5. maddesinin birinci fıkrasının ( a ) bendinde; çevre katkı payının; ithale konu kontrole tabi yakıt ve atıkların CIF bedelinin yüzde biri ile hurdaların CIF bedelinin binde beşi oranında alınacak miktardan oluştuğu, aynı Yönetmeliğin 6'ıncı maddesinin 1'inci fıkrasının ( a )-1 bendinde ise; ithale konu kontrole tabi yakıt, atık veya hurda ithalinde; malın ithalatı esnasında; Gümrük idaresine sunulan gümrük beyannamesinde belirtilen CIF bedeli üzerinden bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının ( a ) bendinde belirtilen oranda çevre katkı payının ilgili muhasebe birimi hesaplarına bütçe geliri kaydedilmek üzere ödeneceği belirtilmiştir.

"Mali yüküm", bir anayasal kavram olup, anlamının T.C. Anayasası çerçevesinde belirlenmesi ve çevre katkı payının buna göre nitelendirilmesi bir anayasal zorunluluktur.

T.C. Anayasasının "Vergi ödevi" başlıklı 73. maddesinde; vergi ve vergi benzeri niteliğinde olan mali yükümlere yer verilmiştir:

Bu maddenin üçüncü fıkrasına göre; vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümler kanunla konulur, kanunla değiştirilir ve kanunla kaldırılır. Yani, vergi ve vergi benzeri mali yükümlerin konulmasında, değiştirilmesinde ve kaldırılmasında, idare edilenler için çok önemli bir hukuki güvenlik ilkesi olan, "Kanunilik İlkesi" geçerlidir. Bu ilkenin tek istisnası, yine aynı maddenin son fıkrasında gösterilmiştir. Bu fıkrada; vergi ve vergi benzeri mali yükümlerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde, kanunun belirleyeceği sınırlar içinde değişiklik yapma yetkisinin Bakanlar Kurulu'na verilmesine olanak tanınmıştır. Bu istisnaya göre; Bakanlar Kurulu'nun vergi ve vergi benzeri mali yükümlerle ilgili yetkisi, yasanın izin vermesi koşuluyla ve fıkrada yazılı hususlarda değişiklik yapma ile sınırlıdır. Yani; Bakanlar Kurulu'nun vergi ve vergi benzeri mali yüküm koyma, kaldırma ve anılan fıkrada yazılı hususlar dışında değişiklik yapma yetkisi mevcut değildir.

Buna göre; mal ithali sonucu alınan çevre katkı payının Anayasanın 73. maddesinde öngörülen vergi benzeri mali yüküm olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Öte yandan; 4458 sayılı Gümrük Kanununun 3. maddesinin 8. fıkrasının ( a ) bendinde; "Gümrük vergileri" deyimi, ilgili mevzuat uyarınca eşyaya uygulanan ithalat vergilerinin ya da ihracat vergilerinin tümü olarak tanımlanmış, aynı maddenin 9. fıkrasının ( a ) bendinde; "İthalat vergileri" ise; eşyanın ithalinde öngörülen gümrük vergileri ve eş etkili vergiler, şeklinde tanımlanmış iken, 07.07.2009 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan ve yayımı tarihinden itibaren üç ay sonra yürürlüğe giren 5911 sayılı Kanunun 1. maddesiyle yapılan değişiklikle; eşyanın ithalinde ödenecek gümrük vergisi ile diğer eş etkili vergiler ve mali yükleri ifade eder, şeklinde tanımlanmıştır.

Yukarıda yer verilen 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 3. maddesinin 9. fıkrasının ( a ) bendinde, 5911 sayılı Kanunun 1. maddesiyle yapılan değişiklikle; mali yüklerin ithalat vergileri, ithalat vergilerinin de gümrük vergileri kapsamında bulunduğu görülmektedir.

Bu durumda; çevre katkı payının mali yük olması, mali yüklerin ithalat vergileri, ithalat vergilerinin de gümrük vergileri kapsamında olması karşısında, gümrük idaresince belirlenen çevre katkı payına ilişkin ihtilafların çözümünde 2576 sayılı Kanunun 6. maddesi uyarınca vergi mahkemelerinin görevli olması gerektiğinden, bu husus gözetilmeksizin işin esası incelenmek suretiyle davanın reddi yolunda İdare Mahkemesi Hakimliğince verilen kararda usul hükümlerine uyarlık bulunmamaktadır.

**SONUÇ :** Açıklanan nedenlerle; Danıştay Başsavcılığı tarafından yapılan kanun yararına temyiz isteminin kabulü ile Zonguldak Bölge İdare Mahkemesinin 06.09.2012 gün ve E:2012/474, K:2012/449 sayılı kararının, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 51. maddesi uyarınca, hükmün hukuki sonuçlarına etkili olmamak üzere KANUN YARARINA BOZULMASINA, kararın birer örneğinin Danıştay Başsavcılığı'na, davacı Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.'a ve davalı Karadeniz Ereğli Gümrük Müdürlüğüne gönderilmesine ve kararın Resmi Gazete'de yayımlanmasına, 28.11.2013 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

**T.C. DANIŞTAY 9. DAİRE E. 1999/4900 K. 2000/4047 T. 12.19.2000**

**ÖZET :** Dava konusu **yol katılım payı** 3194 sayılı Kanunun 23. maddesi uyarınca istenmiş bulunduğundan uyuşmazlığın idare mahkemesince çözümlenmesi gerekmektedir.

İstemin Özeti: Yükümlü adına tahakkuk ettirilip tahsil olunan yol teknik alt yapı bedelinin yasal faizi ile birlikte taraflarına ret ve iadesi istemiyle yapılan düzeltme - şikayet başvurusunun reddine dair ... Büyükşehir Belediye Başkanlığı işleminin iptali istemiyle açılan davada, 2464 sayılı Kanunun 86 ve 89. maddelerinde yol harcamalarına katılma payının düzenlendiği, anılan yasa hükmü gereği yol harcamalarına katılma payının arsanın vergi değerinin % 2'sini geçemeyeceği, olayda dosyadaki belge ve bilgilere göre yükümlüye ait taşınmazın emlak vergi değerinin 6.347.460.000.-lira olduğu anlaşıldığından yükümlü vakıftan 126.949.200.-lira yol harcamalarına katılma payı alınması gerektiği, buna göre yükümlüden tahsil edilen 843.540.000.-liradan anılan miktarın düşülmesi sonucunda 716.590.800.-liranın davacıya red ve iadesi gerektiği, yükümlünün faiz isteminin ise 2577 sayılı Kanunun 28/6. maddesine göre yerinde olmadığı gerekçesiyle kısmen kabul ederek 716.590.800.-liralık yol harcamalarına katılma payının red ve iadesine, 126.949.200.-liranın onanmasına, faiz isteminin ise reddine hükmeden Ankara 6. Vergi Mahkemesinin 12.10.1999 tarih ve 1999/616 sayılı kararının; yükümlüden istenen katılma payının yerinde olduğu ileri sürülerek bozulması istenilmektedir.

Savunmanın Özeti: Cevap verilmemiştir.

Savcı Cavit Zeybek'in Düşüncesi: Temyiz dilekçesinde öne sürülen hususlar, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 49. maddesinin 1. fıkrasında belirtilen nedenlerden hiçbirisine uymayıp vergi mahkemesince verilen Kararın dayandığı hukuki ve yasal nedenler karşısında, anılan kararın bozulmasını gerektirir nitelikte görülmemiştir.

Açıklanan nedenle temyiz isteminin reddi ile vergi mahkemesi kararının onanması gerektiği düşünülmektedir.

Tetkik Hakimi Demet Ünal'ın Düşüncesi: Uyuşmazlık konusu yol katılma payı 3194 sayılı Kanunun 23. maddesi uyarınca istenmiş olduğundan uyuşmazlığın idare mahkemesince çözümlenmesi gerekmektedir.

Bu nedenle vergi mahkemesi kararının bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Dokuzuncu Dairesince işin gereği görüşüldü:

Dosyanın incelenmesinden: yükümlü vakfın 49 yıllığına irtifak hakkı tesis ettiği ... İlçesi ... ada ... parselde bulunan arsa üzerine inşaat ruhsatı alınması aşamasında inşaat yapılabilmesi için 3194 sayılı Kanunun 23. madde hükmüne istinaden tahsil edilen 843.540.000.-lira yol Katılım bedelinin faizi ile birlikte taraflarına red ve iadesi

istemiyle düzeltme-şikayet başvurusunda bulunduğu, bu istemin reddine dair 25.5.1999 tarih ve 735 sayılı ... Büyükşehir Belediye Başkanlığı işleminin iptali istemiyle açılan davada, vergi mahkemesince ihtilaf konusu meblağın yol harcamalarına katılma payı olarak değerlendirilmesi suretiyle hüküm tesis edilerek davanın kısmen kabul edildiği görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanununun 23. maddesinde, iskan hudutları içinde olup da, imar planının beldenin inkişafına ayrılmış bulunan sahalarda parselasyon planları tasdik edilmiş olmakla beraber yolu, pis ve içme suyu şebekeleri gibi teknik altyapı henüz yapılmamış olan yerlerde, ilgili idarenin izni halinde ve ilgili idarece hazırlanacak projeye uygun olarak yaptıranlara veya parselleri hizasına rastlayan ve yönetmelikte belirtildiği şekilde hissesine düşen teknik altyapı bedelini, % 25 peşin ödeyip geri kalan % 75'ini altyapı hizmetinin ilgili idaresince tamamlanacağı tarihten en geç altı ay içinde ödemeyi taahhüt edenlere yapı ruhsatı verileceği hükme bağlanmıştır

2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun 5. maddesinde, idare mahkemelerinin, vergi mahkemelerinin görevine giren davalarla ilgili ilk derecede Danıştay da çözümlenecek olanlar dışındaki iptal davalarını, tam yargı davalarını, genel hizmetlerden birinin yürütülmesi için yapılan idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davaları, diğer kanunlarla verilen işleri çözümleyeceği hükme bağlanmıştır.

İdari yargıda açılan davalarda uyuşmazlığın çözümü için yapılan incelemenin başında ""görev"" konusu yer almaktadır. Olayda 3194 sayılı Kanunun 23. madde hükmüne göre davacıya ait inşaat nedeniyle ruhsat verilmesi aşamasında 3194 sayılı Kanunun 23. maddesi uyarınca yol teknik alt yapı bedeli istendiği anlaşıldığından uyuşmazlık yukarıda yer alan madde gereğince vergi mahkemesinin görev alanına girmemektedir.

Bu hükümler karşısında idare mahkemesinin görevine giren bu konuda idare mahkemesince karar verilmesi gerekirken vergi mahkemesince olayın harcamalara katılma payı olarak değerlendirilmesi suretiyle işin esasına girilerek hüküm tesis edilmesinde yasaya uygunluk görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle temyiz isteminin kabulü ile Ankara 6. Vergi Mahkemesinin 12.10.1999 tarih ve 1999/616 sayılı kararın bozulmasına 19.12.2000 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

**T.C. DANIŞTAY 8. DAİRE E. 2011/2745 K. 2011/2044 T. 8.4.2011**

**ÖZET :** 27.3.2011 günü yapılan Yükseköğretime Geçiş Sınavının (YGS) iptali istemidir. 575 sayılı Yasanın 24/c maddesi kapsamında düzenleyici işlem niteliğinde olmayan dava konusu işleme ilişkin uyuşmazlığın görüm ve çözümü görevinin, işlemi tesis eden Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezinin bulunduğu yer idare mahkemesi olan Ankara İdare Mahkemelerine aittir.

**İstemin Özeti :** 27.3.2011 günü yapılan Yükseköğretime Geçiş Sınavının (YGS) iptali istemidir.

Danıştay Tetkik Hakimi Düşüncesi : Davanın görev yönünden reddi ve dosyanın görevli Ankara İdare Mahkemesine gönderilmesi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Sekizinci Dairesince dava dilekçesi ve ekleri 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 14. maddesi uyarınca incelendi:

**KARAR :** 2576 sayılı Yasanın 5. maddesinde; İdare Mahkemelerinin, Vergi Mahkemelerinin görevine giren davalarla ilk derecede Danıştayda çözümlenecek olanlar dışındaki davalara bakacağı açıklanmış ve 2575 sayılı Danıştay Yasasının 15.6.2000 gün ve 24080 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 4575 sayılı Yasayla değişik 24. maddesinde ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görülecek davalar sayılmış, aynı maddenin (c) bendinde de; Bakanlıkların düzenleyici işlemleri ile kamu kuruluşları veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarınca çıkarılan ve ülke çapında uygulanacak düzenleyici işlemlerin Danıştayda görüleceği kurala bağlanmıştır.

2577 sayılı Yasanın 32. maddesinde ise, göreve ilişkin kurallar saklı kalmak koşuluyla, bu yasada veya özel yasalarda yetkili idare mahkemesinin gösterilmemiş olması durumunda, yetkili idare mahkemesinin, dava konusu olan idari işlemi veya idari sözleşmeyi yapan merciin bulunduğu yerdeki idare mahkemesi olduğu belirtilmiştir.

Dosyanın İncelenmesinden, 27.3.2011 günü yapılan Yükseköğretime Geçiş Sınavının (YGS) dava konusu edildiği anlaşılmaktadır.

Bu durumda, 2575 sayılı Yasanın 24/c maddesi kapsamında düzenleyici işlem niteliğinde olmayan dava konusu işleme ilişkin uyuşmazlığın görüm ve çözümü görevinin, işlemi tesis eden Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezinin bulunduğu yer idare mahkemesi olan Ankara İdare Mahkemelerine ait olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

**SONUÇ :** Açıklanan nedenlerle, davanın görev yönünden reddine ve dosyanın 2577 sayılı Yasanın 15. maddesi 1/a fıkrası uyarınca görevli Ankara İdare Mahkemesine gönderilmesine, 08.04.2011 gününde oybirliği ile karar verildi.

**T.C. DANIŞTAY 8. DAİRE E. 2003/2318 K. 2005/2468 T. 25.5.2005**

**DAVA :** Davacı : ...

Davalı : Selçuk Üniversitesi Rektörlüğü - KONYA Vekili : Av. ...

Davanın Özeti : Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Fransız Dili ve Edebiyatı 2. öğretim öğrencisi olan davacının, öğretim harcını yatırmadığı nedeniyle kaydının silinmesine ilişkin Fakülte Yönetim Kurulunun 23.05.2002 gün ve 2893 sayılı işlemi ile anılan işlemin dayanağı olarak gösterilen Selçuk Üniversitesi Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin 15/e maddesinin iptali istemidir.

Danıştay Tetkik Hakimi Nihat TOKTAŞ'ın Düşüncesi : Uyuşmazlığın çözümü birden fazla İdare Mahkemesinin yargısal görev ve yetki alanına girdiğinden, ilk derece Mahkemesi olarak Danıştayın görev ve yetkili olduğu düşünülmektedir. TÜRK MİLLETİ ADINA Hüküm veren Danıştay Sekizinci Dairesince işin gereği görüşüldü:

**KARAR :** 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 3622 sayılı Yasa ile değişik 14. maddesi uyarınca dava dosyası incelendi.

2576 sayılı Yasanın 5. maddesinde, İdare Mahkemelerinin, ilk derece mahkemesi olarak Danıştay'da çözümlenecek olanlar dışındaki davalara bakacağı açıklanmış ve 2575 sayılı Danıştay Yasasının 24. maddesinde de ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görülecek davalar sayılmıştır. Bunlar arasında yer alan, kamu kuruluşları veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarınca çıkarılan ve ülke çapında uygulanacak düzenleyici işlemlere karşı açılacak davaların Danıştayda görüleceğini öngören kuralın, ülke genelinde daha yaygın ve kapsamlı bir uygulamayı amaçladığında kuşku yoktur. Bulunduğu il dışında birkaç yakın yerde eğitim kurumları olan üniversitelerin, yapılarındaki özellik ve coğrafi boyutta sınırlı yetkilerinin ülke genelinde bir uygulama olarak nitelendirilmesi olanaksızdır.

Ayrıca, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 32/1. maddesinde "Göreve ilişkin hükümler saklı kalmak şartıyla bu Kanunda veya özel kanunlarda yetkili idare mahkemesinin gösterilmemiş olması halinde, yetkili idare mahkemesi dava konusu olan idari işlemi veya idari sözleşmeyi yapan idari merciin bulunduğu yerdeki idare mahkemesidir." kuralı yer almaktadır. Bu durumda, dava konusu edilen işlem ve bu işlemin dayanağını oluşturan Yönetmeliğin 15/e maddesinin iptallerine ilişkin uyuşmazlığın, 2575 sayılı Danıştay Yasasının 24. maddesinde sayılan davalardan olmadığı anlaşıldığından, görüm ve çözümü Selçuk Üniversitesi Rektörlüğünün bulunduğu yer idare mahkemesi olan Konya İdare Mahkemelerine ait bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, davanın görev yönünden reddine ve dosyanın 2577 sayılı Yasanın 15/1-a maddesi uyarınca görevli ve yetkili Konya İdare Mahkemesine gönderilmesine 25.5.2005 gününde oyçokluğu ile karar verildi.

Azlık Oyu (X) : Dava konusu yönetmelik hükmü, Selçuk Üniversitesinin Konya dışında olan bağlı başka okullarında da uygulandığından, 2575 sayılı Danıştay

Yasasının 24/c maddesi uyarınca, davanın görüm ve çözümü Danıştayın görevinde bulunduğundan aksi yönde oluşan çoğunluk kararına katılmıyoruz.

**T.C. DANIŞTAY 12. DAİRE E. 2014/7668 K. 2014/5994 T. 30.9.2014**

**ÖZET :** Davacı tarafından iptali istenilen "Avukatlık Mesleğinden İdari Yargı Hakim Adaylığına Geçmek İsteyenler İçin Yapılacak Yazılı Sınav İlanı"nın dayanağı ve üst hukuk normu olan 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu ile verilen yetkiye dayanılarak bu sınava ilişkin hukuk düzenine yeni bir kural getiren, ya da var olan bir kuralı değiştiren veya kaldıran genel düzenleyici bir işlem olmadığı gibi, avukat mesleğinde iken idari yargı hakim adaylığına geçmek isteyen adaylara Adalet Bakanlığının internet sitesinden yapılan bir "İlan" niteliğinde; bir başka ifadeyle, sınav ilanının Bakanlığının internet sitesinden ilgililere "duyurulması"na ilişkin bir idari işlem olduğu açıktır. Bu duruma göre; ülke çapında uygulanacak genel düzenleyici bir işlem niteliğinde olmayan dava konusu işlemlere karşı açılan iş bu davanın, 2575 sayılı Kanun'un 24/1-c maddesi kapsamında ilk derece mahkemesi olarak Danıştay'da görülecek davalar arasında yer almaması nedeniyle genel görevli idari yargı mercii olan idare mahkemesinde görülüp çözümlenmesi gerekmektedir.

**İstemin Özeti :** Avukat olan davacı tarafından, Adalet Bakanlığının 07.08.2014 tarihli "Avukatlık Mesleğinden İdari Yargı Hakim Adaylığına Geçmek İsteyenler İçin Yapılacak Yazılı Sınav İlanı" ile bu ilana dayalı olarak 26.10.2014 tarihinde uygulanacak sınavın iptali ve öncelikle yürütülmesinin durdurulması dava konusu işlemlere dayanak alınan 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu'nun değişik 8. maddesinin birinci fıkrasının ( k ) bendinin Anayasaya aykırılığı nedeniyle iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulması istenilmektedir.

Danıştay Tetkik Hâkimi Düşüncesi : Davanın görev yönünden reddedilerek, dosyanın Ankara İdare Mahkemesine gönderilmesi gerektiği düşünülmüştür.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onikinci Dairesince 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 3622 sayılı Kanunla değişik 14. maddesi uyarınca Tetkik Hakimi Sevcan Gülşen'in açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra işin gereği düşünüldü:

**KARAR :** 2575 sayılı Danıştay Kanunu'nun 24. maddesinde, ilk derece mahkemesi olarak Danıştay'da görülecek davalar tek tek belirlenmiş olup; aynı maddenin 1-c bendinde, bakanlıkların düzenleyici işlemleri ile kamu kuruluşları veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarınca çıkarılan ve ülke çapında uygulanacak düzenleyici işlemlere karşı açılacak iptal ve tam yargı davalarını Danıştay'ın ilk derece mahkemesi olarak karara bağlayacağı düzenlenmiştir. Bu düzenleme uyarınca bir

davanın ilk derece mahkemesi olarak Danıştay'da karara bağlanabilmesi için, dava konusu işlemin düzenleyici nitelikte bir idari işlem olması gerekmektedir.

2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun'un 3410 sayılı Kanun ile değişik 5. maddesinde; idare mahkemelerinin, vergi mahkemelerinin görevine giren davalarla ilk derecede Danıştay'da çözümlenecek olanlar dışındaki dava ve işlerin yanısıra özel kanunlarda Danıştay'ın görevli olduğu belirtilen ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu ile idare mahkemelerinin görevli kılınmış bulunduğu davaları çözümleyeceği hükme bağlanmıştır.

11.09.2014 tarihli ve 29116 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulan 6552 sayılı Kanun'un 96. maddesiyle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'na 20/A maddesinden sonra gelmek üzere "20/B maddesi " eklenmiş ve bu madde ile "Millî Eğitim Bakanlığı ile Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından yapılan merkezî ve ortak sınavlar, bu sınavlara ilişkin iş ve işlemler ile sınav sonuçları hakkında açılan davalara ilişkin ivedi yargılama usulünde uygulanacak esaslar" kurala bağlanmıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 43. maddesinin 1. fıkrasında; idare ve vergi mahkemelerinin idari yargının görev alanına giren bir davada görevsizlik veya yetkisizlik sebebiyle davanın reddine karar verilirse dosyayı Danıştay'a veya görevli ve yetkili idare veya vergi mahkemesine gönderecekleri, anılan fıkranın ( a ) bendinde; görevsizlik sebebiyle gönderilen dosyalarda Danıştay'ın davayı görevi içinde görmezse dosyanın yetkili ve görevli mahkemeye gönderilmesine karar vereceği, aynı maddenin 3. fıkrasında ise, Danıştay ve bölge idare mahkemesince görev ve yetki uyuşmazlıkları ile ilgili olarak verilen kararların kesin olduğu hükmüne yer verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; Avukat olan davacı tarafından Adalet Bakanlığının 07.08.2014 tarihli "Avukatlık Mesleğinden İdari Yargı Hakim Adaylığına Geçmek İsteyenler İçin Yapılacak Yazılı Sınav İlanı" ile bu ilana dayalı olarak 26.10.2014 tarihinde uygulanacak sınavın iptali ve dava konusu işlemlere dayanak alınan 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu'nun 8. maddesinin birinci fıkrasının ( k ) bendinin Anayasaya aykırılığı nedeniyle iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulması istemiyle dava açıldığı anlaşılmaktadır.

Düzenleyici işlemler; sürekli, nesnel ( objektif ), soyut ve genel nitelikte hukuk kurulları koyan, bu kuralları değiştiren veya kaldıran idari işlemlerdir.

Öğreti de de kabul edildiği üzere; sözlük anlamı ile "düzenli hale koymak, düzen vermek, tanzim ve tertip etmek" olarak tanımlanan "düzenleme" kamu hukukunda "kural koyma" ile eş anlamlıdır. Kural ise, hukukta sürekli, soyut, nesnel, genel durumları belirleyen ve gösteren norm olarak tanımlanmaktadır. Yasama organının yasama tasarrufları dışında idare, Anayasa ve yasal düzenlemelerden aldığı yetki ile kural koyma, düzenleme yapma yetkisine sahiptir. Düzenleme yetkisini kullanarak tüzük, yönetmelik, genelge gibi düzenleyici işlemleri yapan idarenin bir işleminin "düzenleyici" nitelik taşıdığının kabul edilebilmesi için, söz konusu işlemin sürekli, soyut, nesnel, genel durumları belirleyen ve gösteren hükümler içermesi, bir başka anlatımla, belirtilen nitelikte kurallar koymuş olması gerekmektedir.

"Kural işlemler" ( diğer bir adıyla "genel düzenleyici işlemler" ), yukarıda da değinildiği üzere, üst hukuk normuna uygun olarak hukuk düzenine yeni kural getiren, ya da var olan bir kuralı değiştiren veya kaldıran işlemlerdir.

Öte yandan, bazı idari işlemlerin "genel" olmalarına karşın, düzenleyici işlem niteliğinde olmadıklarını da belirtmek gerekir. Bir işlemin kural ( düzenleme ) olup olmadığı, salt bunları hazırlayanların niteliklerine göre değil, bu işlemlerin içerikleri ve doğurdukları hukuksal sonuçlar da gözönünde bulundurulmak suretiyle saptanmalıdır.

Bakılan olayda, Adalet Bakanlığına ait "www.pgm.adalet.gov.tr" internet adresinde "İlan" başlığı ile Bakanlıkça avukatlık mesleğinden adaylığa geçmek isteyenler için yazılı yarışma sınavı ve mülakat ile 9 - 5 dereceli kadrolara 100 idari yargı hakim adayı alınacağı; yazılı yarışma sınavının ÖSYM tarafından 26 Ekim 2014 Pazar günü Ankara'da yapılacağı; sınavına başvuracak adaylarda 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu'nun değişik 8. maddesinde öngörülen şartların aranacağı; anılan sınava ilişkin diğer hususlar ile sınav organizasyonunun ve uygulanmasının tamamen ÖSYM'nin sorumluluğunda gerçekleştirilecek olması nedeniyle sınav başvurusu ve sınav sonuçlarının açıklanmasına dair hususlar da belirtilerek ilanın sonunda "DUYURULUR" ibaresine yer verildiği anlaşılmış olup; davacı tarafından iptali istenilen "Avukatlık Mesleğinden İdari Yargı Hakim Adaylığına Geçmek İsteyenler İçin Yapılacak Yazılı Sınav İlanı"nın dayanağı ve üst hukuk normu olan 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu ile verilen yetkiye dayanılarak bu sınava ilişkin hukuk düzenine yeni bir kural getiren, ya da var olan bir kuralı değiştiren veya kaldıran genel düzenleyici bir işlem olmadığı gibi, avukat mesleğinde iken idari yargı hakim adaylığına geçmek isteyen adaylara Adalet Bakanlığının internet sitesinden yapılan bir "İlan" niteliğinde; bir başka ifadeyle, sınav ilanının Bakanlığının internet sitesinden ilgililere "duyurulması"na ilişkin bir idari işlem olduğu açıktır.

Bu duruma göre; ülke çapında uygulanacak genel düzenleyici bir işlem niteliğinde olmayan dava konusu işlemlere karşı açılan iş bu davanın, 2575 sayılı Kanun'un 24/1-c maddesi kapsamında ilk derece mahkemesi olarak Danıştay'da görülecek davalar arasında yer almaması nedeniyle genel görevli idari yargı mercii olan idare mahkemesinde görülüp çözümlenmesi gerekmektedir.

**SONUÇ :** Açıklanan nedenlerle davanın görev yönünden reddine, dosyanın 2577 sayılı Kanun'un 43/1-a ve 33/3. maddeleri uyarınca davayı çözümlemeye yetkili ve görevli olan Ankara İdare Mahkemesi'ne gönderilmesine, 30.09.2014 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

**T.C. DANIŞTAY 8. DAİRE E. 2010/8496 T. 12.1.2011**

**ÖZET :** 2010 Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı ( ALES ) Sonbahar Dönemi Kılavuzunun Başvurma İşleminin Tamamlanması ana başlığında yer alan "Başvuru merkezinde yapılacak başvurular" alt başlıklı a bendi ile "Postayla başvurular" alt başlıklı c bendinin ve Sınava Girerken Adayın Yanında Bulundurması Gereken Belgeler ana başlığı altında yer alan "Bir Fotoğraf" başlıklı c bendinin; başı açık ve başı açık olarak sınava girilmemesi halinde sınavın geçersiz sayılacağı şeklindeki ibarelerin yer almaması nedeniyle eksik düzenleme yapıldığı,öne sürülerek, iptali ve yürütmenin durdurulması istemidir. Genel kamu yararı bulunduğu açık olan dava konusu uyuşmazlıkta davacı Sendikanın yukarıda aktarılan kuruluş amacı ile uyuşmazlık konusu kılavuz hükümlerinin laiklik ilkesini zedelediği ve yargı kararlarına aykırılık taşıdığı iddiaları birlikte değerlendirildiğinde, davacınının dava konusu kararlar ile menfaat ilgisinin bulunduğunun kabulü zorunludur.

Koşullara uygun olmadığı halde sınava kabul edilmiş bulunanların bu sınavdan aldıkları puanları üç yıl süreyle kullanabilecekleri de dikkate alındığında sınavın etki ve sonuçlarının devam ediyor olması nedeniyle telafisi güç ve imkansız zararlar oluşabileceği açıktır. Kılavuz hükümlerinin yürütmesinin durdurulmasına karar verilmelidir.

İstemin Özeti : 2010 Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı ( ALES ) Sonbahar Dönemi Kılavuzunun Başvurma İşleminin Tamamlanması ana başlığında yer alan "Başvuru merkezinde yapılacak başvurular" alt başlıklı a bendi ile "Postayla başvurular" alt başlıklı c bendinin ve Sınava Girerken Adayın Yanında Bulundurması Gereken Belgeler ana başlığı altında yer alan "Bir Fotoğraf" başlıklı c bendinin; başı açık ve başı açık olarak sınava girilmemesi halinde sınavın geçersiz sayılacağı şeklindeki ibarelerin yer almaması nedeniyle eksik düzenleme yapıldığı, hukuk kuralları ve yargı kararlarının yok sayıldığı, sınav güvenliğini ortadan kaldırdığı, Anayasa ve devrim yasalarına, Anayasa Mahkemesi ve Danıştay İçtihatlarına aykırı olduğu öne sürülerek, iptali ve yürütmenin durdurulması istemidir.

Savunmaların Özeti : Usulden, davacının dava açma ehliyeti bulunmadığı; esastan, söz konusu sınav ile ilgili başvurma, sınav ve sınav sonuçlarının değerlendirilmesine ilişkin ilke ve kuralların Yükseköğretim Kurulunun onayı ile kabul edilen kılavuzlarda belirlendiği, bu doğrultuda dava konusu kılavuzda, yapılacak merkezi sınav ile ilgili olarak sınava başvurma, sınavın uygulanması ve sonuçların açıklanması konusunda adaylara yönelik teknik ve tanımlayıcı bilgilere yer verildiği, ayrıntılı açıklamaların yapıldığı, ÖSYM'nin asli görevinin yapacağı sınavlarla ilgili esasları belirlemek ve adayların bilgilerini ve sınav başarısını bilimsel yöntemlerle güvenli ve objektif bir biçimde ölçmek ve değerlendirmek olduğu, bu doğrultuda 19.12.2010 tarihinde yapılan sınavın başarı ile tamamlandığı, **ÖSYM** tarafından yapılan sınavlarda alınacak güvenlik önlemlerinin basına duyurulduğu, güvenlik önlemlerine yönelik olarak artırılan bu tedbirlerin ALES'de de uygulanacağının internet sitesinde de yayınlandığı, uygulanan güvenlik tedbirlerinin başın kapatılarak dahi aşılmasının mümkün olmadığı, söz konusu güvenlik tedbirleri kapsamında sınavın yapılacağı binaya girişte tüm adayların üstlerinin emniyet görevlileri tarafından elle ve dedektörle arandığı, her türlü metal eşyanın sınav salonlarına alınmadığı, özel kimlik belgesi olarak sadece nüfus cüzdanı ve pasaport kabul edildiği, sınava girecek adayların kimlik kontrollerinin, yanlarında bulundurmaları zorunlu bu belgeler ile birlikte sınava giriş ve kimlik belgeleri kontrol edilerek yapıldığından adayların başlarının açık veya kapalı olmasının uygulama açısından zorunluluk arz etmediği, adayın kimliğinin

belirlenmesinde bütün bunlara rağmen güçlük çekilirse salon başkanın adayı sınava almama hakkı bulunduğu, sınav güvenliği açısından önemli olan hususun, adayların sınav başvurularını fiziken tanınabilmelerine olanak sağlayacak şekilde yapmaları ve aynı şekilde sınava alınmalarının sağlanması olduğu, kılavuzda yapılan düzenlemeler ve sınavın uygulanması sırasında dikkate alınacak güvenlik tedbirleri belirlenerek adayların kimlik bilgileri ile birlikte fiziken teşhis edilebilmelerini sağlayacak kuralların oluşturulmasının amaçlandığı, adayların kolaylıkla tanınabileceği fotoğrafların çekilmesi, sınavda tanınmayı önleyecek görünüm özelliklerinde bir değişiklik bulunmaması, aksi halde sınava alınmayacaklarına ilişkin düzenleme yapılması ve sınavla ilgili uygulamaya konulan güvenliği arttırıcı tedbirler bir bütün olarak değerlendirildiğinde, sınav başvurularına ilişkin kılavuz kurallarında herhangi bir eksiklikten söz edilemeyeceği; bu düzenlemeler ile sınavın daha güvenli bir şekilde yapılması ve adayların çok sıkı kurallar çerçevesinde sınava alınmalarının sağlandığı, idarenin işlem tesis etmeye zorlanmasının idare hukuku ilkeleri ile bağdaşmayacağı, yürütmenin durdurulması isteminin reddi gerektiği savunulmuştur.

Danıştay Tetkik Hakimi ... Düşüncesi : Mevcut ve yürürlükte olan yasal kurallara ve yargı kararları ile belirlenen ilkelere aykırı bulunan düzenlemenin yürütmesinin durdurulması gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı ... Düşüncesi : Dava,2010 Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı ( ALES ) Sonbahar Dönemi Kılavuzunun Başvurma İşleminin Tamamlanması ana başlığında yer alan "Başvuru merkezinde yapılacak başvurular" alt başlıklı a bendi ile "Postayla başvurular" alt başlıklı c bendinin ve Sınava Girerken Adayın Yanında Bulundurması Gereken Belgeler ana başlığı altında yer alan "Bir Fotoğraf" başlıklı c bendinin; iptali ve yürütmenin durdurulması istemiyle açılmıştır.

Dosyanın incelenmesinden;daha önceden Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı ( ALES ) İlkbahar Dönemi Klavuzunda da dava konusu edilen kılavuz hükümlerine aynen yer verildiği, ancak ilkbahar dönemi klavuzunda, başvuru merkezinde yapılacak başvurularda, adayın web kamerasıyla çekilecek fotografının "başı açık" olması gerektiğinin belirtildiği halde dava konusu sonbahar klavuzundaki aynı düzenlemede "başı açık" ibaresinin çıkartıldığı, ilk bahar dönemi kılavuzunda postayla başvurular bölümünde yer alan"başı açık" ibaresinin dava konusu sonbahar klavuzunda çıkarıldığı, yine ilkbahar kılavuzunun sınava girerken adayın yanında bulundurması gereken belgeler bölümünde yer alan , aday başı açık ve kılık kıyafeti ile ilgili mevzuata uygun bir şekilde gelmemiş ise sınava alınmayacağı alınsa bile sınavlarının geçersiz olacağına ilişkin ibare, yine dava konusu sonbahar klavuzunda yer almamıştır.

Davacı tarafından "başı açık" ibaresinin klavuzda yer almamasının Anayasa'ya, Devrim Yasalarına, Yargı kararlarına aykırı olduğundan bu eksik düzenleme nedeniyle klavuzun ilgili hükümlerinin iptali ve yürütülmesinin durdurulması talep edilmektedir.

2547 sayılı Yasada ifade edilen, yürürlükteki kanunlara aykırı olmamak kaydı ile yükseköğretim kurumlarında kılık ve kıyafetin serbest olduğu hükmüne ve tüm kurumlar açısından bağlayıcı olan yargı kararlarına aykırı şekilde yapılan eksik düzenlemede hukuka uyarlık görülmemiştir.

Öte yandan son zamanlarda meydana gelen ve kamu oyunun bilgisine mal olmuş olan Merkezi Sistemdeki sınav suistimallerinin engellenerek sınav güvenliğinin sağlanması açısından yapılan eksik düzenlemenin kamu yararına ve hizmet gereklerine de uygun bulunmadığı sonucuna varılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle 2577 sayılı Yasanın 27.maddesi uyarınca yürütmenin durdurulması isteminin kabulü gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Sekizinci Dairesince işin gereği görüşüldü:

**KARAR :** 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 27/2 maddesinde; "Danıştay veya idari mahkemeler, idari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkansız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda gerekçe göstererek yürütmenin durdurulmasına karar verebilirler." hükmü yer almaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyetinin laik, demokratik ve sosyal bir hukuk Devleti olduğu hükmü yer almıştır. Anayasa Mahkemesinin birçok kararında da belirtildiği gibi, Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemlerinin hukuka uygun, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda eşitliği gözeten, adaletli bir hukuk düzeni kurup sürdürmekle kendisini yükümlü sayan, hukuk güvenliğini sağlayan, bütün etkinliklerinde hukuka ve Anayasa'ya uyan, işlem ve eylemleri bağımsız yargı denetimine bağlı olan devlettir. Anayasa'da, Türkiye Cumhuriyeti'nin demokratik hukuk Devleti niteliği vurgulanırken, devletin tüm eylem ve işlemlerinin yargı denetimine bağlı olması amaçlanmıştır. Yargı denetimi, hukuk devletinin "olmazsa olmaz" koşuludur.

Hukuk Devletinde idarenin eylem ve işlemlerinin hukuka uygunluğunun ve sonuçta idarenin hukuka bağlılığının yargısal denetimi iptal davaları yoluyla sağlanmaktadır.

2577 sayılı Yasa'nın 2. maddesinin 1. fıkrasının ( a ) bendinde, iptal davaları idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan davalar olarak tanımlanmıştır.

Bir iptal davasının açılabilmesi ve idari yargı mercilerinin bu davayı ön koşullar yönünden kabul edebilmesi için 2577 sayılı Yasa'nın 14. maddesi uyarınca dava dilekçeleri; a ) görev ve yetki b ) idari mercii tecavüzü c ) ehliyet d ) idari davaya konu olacak kesin ve yürütülmesi gereken bir işlem olup olmadığı e ) süre aşımı f ) husumet ve g ) 3. ve 5. maddelere uygun olup olmadıkları yönlerinden sırasıyla incelenmekte, ilk inceleme sonucunda dilekçelerde yasaya aykırılık görülürse 15. maddedeki kararlardan biri verilmekte, yasaya aykırılık görülmediği takdirde dosya tekemmüle tabi tutulmaktadır. Dolayısıyla iptal davası açılabilmesinin ön koşullarından biri davacının objektif ve subjektif dava ehliyetinin olmasıdır. Danıştay'ın istikrar bulan kararlarına göre,davacının subjektif dava açma ehliyetinin bulunduğunun kabulü için idari kararın davacının meşru, şahsi ve güncel bir menfaatini ihlal etmesi gerekmektedir. İptal davalarında, dava konusu işlemin

davacının menfaatini ihlal ettiğinin saptanması sadece davacının bu davada ehliyetinin ( subjektif ehliyetinin ) bulunduğu, dolayısıyla davanın esasının incelenmesine geçilebileceği sonucunu yaratmaktadır.

Uyuşmazlığın konusu ve davalı idarelerin itirazı gözönüne alındığında menfaat ihlalinin "şahsiliği" üzerinde durulması zorunlu görülmüştür.

Yargısal kararlar yönünden durumun değerlendirilmesine gelince; mülga 3546 sayılı Devlet Şurası Kanunu'nun 23. maddesinde, idari fiil ve kararlar aleyhine "menfaati" ihlal edilenler tarafından açılacak davaların Devlet Şurası dava dairelerinde görüleceği belirtilmiş, mülga 521 sayılı Danıştay Kanunu'nun 30. maddesinde, iptal davalarının menfaati ihlal edilenler tarafından açılacağı öngörülmüş, 2577 sayılı Yasa'nın 2. maddesinin 1. fıkrasının ( a ) bendinde yine iptal davalarının menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılabileceği hükme bağlanmış iken, 4001 sayılı Yasa'yla anılan madde değiştirilerek "İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için, çevre, tarihi ve kültürel değerlerin korunması, imar uygulamaları gibi kamu yararını yakından ilgilendiren hususlar hariç olmak üzere, kişisel hakları ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları" hükmüne yer verilmiştir. Böylece çevre, tarihi ve kültürel değerlerin korunması, imar uygulamaları gibi kamu yararını ilgilendiren davalarda ne menfaat ihlali ne de hak ihlali koşulu aranmadan bu davaları herkesin açabilmesine olanak sağlanmış, bunun dışındaki davalarda ise, hak ihlali koşulu aranmıştır. Ancak, Anayasa Mahkemesi 10.4.1996 günlü, 22607 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 21.9.1995 günlü, E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararıyla, idari işlemlere karşı iptal davası açabilmek için, idare hukukunun genel esaslarına aykırı biçimde, idari işlemin davacının "kişisel hakkını ihlal" etmiş olması koşulu getirilmesinin hak arama özgürlüğünü kısıtladığı ve birçok işleme karşı dava yolunu kapattığı, bu haliyle hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmadığı gerekçesiyle düzenlemeyi Anayasanın 2. ve 36. maddelerine aykırı bularak iptal etmiş, bunun üzerine 8.6.2000 günlü, 4577 sayılı Yasa'nın 5. maddesiyle yapılan yeni düzenlemede, iptal davaları "İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaati ihlal edilenler tarafından açılan davalar" olarak tanımlanmıştır.

Kişisel menfaat ihlaline ilişkin Danıştay'ın kararlarına bakıldığında, olayın özelliğine göre farklılıklar gösterdiği gözlemlenmektedir. Kiracıların, belde sakinlerinin, derneklerin, sendikaların, meslek kuruluşlarının dava açma ehliyetleri yönünden yapılan yargısal yorumlar zaman içinde iptal davasının hukuk devletini sağlamanın en önemli unsurlarından biri olduğu gerçeğini dikkate alan bir seyir izlemektedir.

İptal davalarındaki subjektif ehliyet koşulu, doğrudan doğruya hukuk devletinin yapılandırılmasına ve sürdürülmesine ilişkin bir hususdur. Dolayısıyla kişisel menfaat ihlali kavramının, idari işlemlerin hukuka uygunluğunun iptal davası yoluyla denetlenmesini engellemeyecek bir biçimde anlaşılması gerekmektedir.

Bireylerin ve sivil toplum kuruluşlarının menfaat ilgisini kurdukları idari tasarrufları, iptal davası yoluyla idari yargı önüne getirmelerinin, idarenin hukuka uygunluğunun yargısal denetiminin sağlanmasıyla "Hukuk Devleti" nin gerçekleştirilmesine hizmet edeceği; soruna bu açıdan bakıldığında, idari yargıya özgü bir dava türü olan "iptal

davası" nı açan gerçek veya tüzel kişilerin, dava açmakla ulaşmak istediği amaç bakımından klasik anlamda "davacı" dan farklı olduğu tartışmasızdır.

Aksi yönde bir anlayış, iptal davasının ön koşullarından olan "menfaat ihlali"ni "hak ihlali" ne yaklaşan bir tarzda yorumlama sonucu yaratır ki, bu durumun ne idari yargının varlık nedeni ile, ne de yasa koyucunun amacı ile bağdaşmayacağı açıktır.

Bir idari faaliyet ile, dava açma ciddiyetini sağlamaya yetecek ölçüde muhatap olup, menfaat ilgisini kuran kişi ve kuruluşlar, söz konusu faaliyetle ilgili idari işlemlerin iptali istemiyle dava açabilirler.

Dava açma ehliyetinin bulunup bulunmadığı saptanırken, iptal davasının genel amacının yanı sıra dava konusu idari işlemin niteliği, bu işlemin hukukun üstünlüğünü, hukuk devleti ilkesini etkileyip etkilemediği, genel kamu yararı, Anayasada yer alan Cumhuriyetin nitelikleri ile Anayasa ile koruma altına alınan temel insan haklarını ihlal edip etmediği ve yargı kararlarının uygulanmaması veya geçersiz kılınması gibi hukuk devleti ilkesini zedeleyen bir durum söz konusu olup olmadığına bakılarak menfaat ilgisinin olaya özgü değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bu açıklamalar karşısında menfaat ihlali kavramının davacı sendika açısından değerlendirilmesine gelince;

Anayasanın 51. maddesi ve 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Yasası uyarınca kurulan davacı Sendikanın Tüzüğünün 3/c maddesinde; sendika üyelerinin üstün sorumluluk duygusuna ve eğitimin gücüne dayanarak; Atatürk'ün önderliğinde kurulan Türkiye Cumhuriyetinin bağımsızlığını, egemenliğini, ulus ve ülke bütünlüğünü, laik düzenini, demokratikleşme ve ulusal eğitim hedefini geliştirerek korumak ve sonsuza kadar yaşatmak için elinden gelen her türlü çabayı göstermeye çalışmak, sendikanın amaçları arasında sayılmıştır.

Genel kamu yararı bulunduğu açık olan dava konusu uyuşmazlıkta davacı Sendikanın yukarıda aktarılan kuruluş amacı ile uyuşmazlık konusu kılavuz hükümlerinin laiklik ilkesini zedelediği ve yargı kararlarına aykırılık taşıdığı iddiaları birlikte değerlendirildiğinde, davacınının dava konusu kararlar ile menfaat ilgisinin bulunduğunun kabulü zorunlu olup, davalı idarelerin davacı Sendikanın dava açma ehliyeti bulunmadığı yolundaki iddiaları yerinde görülmeyerek işin esasına geçildi:

Dava; 2010 Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı ( ALES ) Sonbahar Dönemi Kılavuzunun Başvurma İşleminin Tamamlanması ana başlığında yer alan "Başvuru merkezinde yapılacak başvurular" alt başlıklı a bendi ile "Postayla başvurular" alt başlıklı c bendinin ve Sınava Girerken Adayın Yanında Bulundurması Gereken Belgeler ana başlığı altında yer alan "Bir Fotoğraf" başlıklı c bendin iptali ve yürütmenin durdurulması istemiyle açılmıştır.

Uyuşmazlığın tam olarak anlaşılabilmesi için dava konusu kılavuz maddeleri ile önceki dönemler ( gerek 2010 İlkbahar ve gerekse daha önceki yıllar ) kılavuzlarında yer alan maddelere karşılaştırmalı olarak bakıldığında;

Söz konusu sınavın önceki dönem kılavuzlarında;

"2.2.Başvurma İşleminin Tamamlanması

a ) Başvuru merkezinde yapılacak başvurular

.....

.....

Başvuru merkezi görevlisi tarafından Aday Bilgi Formundaki bilgilerle birlikte adayın web kamerayla çekilecek fotoğrafı da elektronik ortama aktarılacaktır. Bu fotoğrafın cepheden, başı açık, adayı kolaylıkla tanıtabilecek şekilde çekilmiş bir fotoğraf olması gerektiğinden, başvuru merkezine giderken adayların bu hususa dikkat etmeleri gerekmektedir.....

.....

c ) Postayla Başvurular

.....

....

....

Son üç ay içerisinde cepheden, başı açık, adayı kolaylıkla tanıtabilecek şekilde çekilmiş bir fotoğraf ( Bu niteliklere uymayan fotoğraf yapıştıran adayların başvuruları kabul edilmeyecektir ) şeklinde yer alan düzenleme;

Uyuşmazlık konusu kılavuzda ise;

"2.2.Başvurma İşleminin Tamamlanması

a ) Başvuru merkezinde yapılacak başvurular

.....

.....

Başvuru merkezi görevlisi tarafından Aday Bilgi Formundaki bilgilerle birlikte adayın web kamerayla çekilecek fotoğrafı da elektronik ortama aktarılacaktır. Bu fotoğraf cepheden, adayı kolaylıkla tanıtabilecek şekilde çekilmiş bir fotoğraf olmalıdır....

c ) Postayla Başvurular

.....

.....

.....

Son üç ay içerisinde cepheden, adayı kolaylıkla tanıtabilecek şekilde çekilmiş bir fotoğraf ( Bu niteliklere uymayan fotoğraf yapıştıran adayların başvuruları kabul edilmeyecektir ) şeklinde düzenlenmiştir.

Söz konusu sınavın önceki dönem kılavuzlarında;

"3.2. Sınava Girerken Adayın Yanında Bulundurması Gereken Belgeler

.....

c ) Bir Fotoğraf....

.....

Aday başı açık ve kılık kıyafeti ilgili mevzuata uygun bir şekilde gelmemişse sınava alınmayacaktır. Başı örtülü adaylar sınava alınsa bile sınavları geçersiz sayılacaktır...." şeklinde yer alan düzenlemeye ise uyuşmazlık konusu kılavuzda yer verilmemiş bu maddede sınav güvenliğinin sağlanması açısından başka düzenlemeler yapılmıştır.

Uyuşmazlığın niteliğinin tam olarak ortaya konulabilmesi Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavının niteliğinin belirlenmesini de gerekli kılmaktadır.

Söz konusu sınav, 78 sayılı Yükseköğretim Kurumları Öğretim Elemanları Kadroları Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye 5538 sayılı Kanunla eklenen Ek Madde 8 uyarınca, yükseköğretim kurumlarında öğretim görevlisi, okutman, araştırma görevlisi, uzman, çevirici ve eğitim öğretim planlamacısı kadrolarına açıktan veya öğretim elemanı dışındaki kadrolardan naklen atamalarda, yurtiçinde lisansüstü eğitime girişte ve yurt dışına lisansüstü eğitim için gönderilecek adayların seçiminde ilgili kurumların kullanacakları puanları belirleyen bir sınav olup, yılda iki kez yapılmakta ve bu sınavın sonuçları üç yıl geçerli olmaktadır. Bu sınava bir lisans programından mezun olabilecek durumda bulunanlar, lisans programını bitirenler ile denklik belgesi almış olmak kaydıyla yurt dışında lisans eğitimi görmüş olanlar başvurabileceklerdir.

Bu belirlemeden anlaşılacağı üzere; söz konusu sınava, öğrencilik statüsü devam edenlerin yanı sıra öğrenciliği sona ermiş olmakla birlikte bu sınavdan aldığı sonuçla lisansüstü eğitime kabul edilmek suretiyle yeniden öğrencilik statüsü kazanacaklar ile akademik kadrolara atanarak kamu görevlisi statüsü kazanacaklar girmektedir. Bu nedenle, bu sınava katılanların hem mevcut statüleri hem de elde edecekleri statüleri bakımından 2547 sayılı Yasaya tabi oldukları açıktır.

Bu bakımdan söz konusu sınavın önceki dönem kılavuzlarında yer aldığı halde dava konusu kılavuzda yer almayan düzenlemeler açısından ilgili Anayasa ve Yasa maddelerinin irdelenmesi gerekmektedir.

Anayasanın Başlangıç bölümünde, Atatürk İlke ve Devrimlerine bağlılık ve laiklik ilke olarak benimsenmiş, 2. maddesinde de, Türkiye Cumhuriyetinin, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olduğu belirtilmiş, 42. maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında eğitim ve öğretimin

Atatürk ilke ve devrimleri doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, Devletin gözetim ve denetimi altında yapılacağı, bu esaslara aykırı eğitim ve öğretim kurumları açılamayağı belirtilerek, laiklik ilkesine uygun eğitim ve öğretim öngörülmüş, eğitim ve öğretim özgürlüğünün Anayasaya sadakat borcunu ortadan kaldırmayacağı vurgulanmış, 174. maddesiyle de devrim yasaları Anayasal güvence altına alınmıştır.

2547 sayılı Yasanın "Yükseköğretim amacı" başlıklı 4. maddesinde, öğrencileri Atatürk İnkılapları ve İlkeleri doğrultusunda Atatürk Milliyetçiliğine bağlı vatandaşlar olarak yetiştirmek; "Ana ilkeler" başlıklı 5. maddesinde de, öğrencilere Atatürk İnkılapları ve İlkeleri doğrultusunda Atatürk Milliyetçiliğine bağlı hizmet bilincini kazandırmak yükseköğretimin amacı ve ilkeleri arasında sayılmıştır.

2547 sayılı Yasaya 3670 sayılı Yasa ile eklenen 17. maddede, yürürlükteki yasalara aykırı olmamak koşulu ile yükseköğretim kurumlarında kılık kıyafetin serbest olduğu kurala bağlanmıştır.

Yasada yer alan "serbest" sözcüğü mutlak anlamda bir serbesti olmayıp "yürürlükteki yasalara "aykırı olmamak" koşuluyla birlikte hüküm ifade eden koşullu bir serbestliği ifade etmektedir.

Bu şekilde sınırları çizilen kılık-kıyafet serbestliğinin, başta Anayasaya olmak üzere diğer yasalardaki yansımaların hangi çerçeve içerisinde yer aldığına bakmak gerektiğinden yükseköğretim kurumlarında öğrencilerin ve farklı statülerde çalışan ve kamu görevlisi niteliği taşıyan personelin kılık ve kıyafetinin Anayasanın 174. maddeyle güvence altına alınan devrim yasalarına, Anayasanın ilke ve kurallarına, cumhuriyetin niteliklerine ve 2547 sayılı Yasanın 4. ve 5. maddeleriyle belirlenmiş olan amaç ve ana ilkelerine aykırı olmaması zorunluluğu ortaya çıkmaktadır.

Nitekim 22.7.1981 gün ve 81/3349 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe giren ve 7.12.1981 gün ve 17537 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan ve halen yürürlükte olan Milli Eğitim Bakanlığı ile Diğer Bakanlıklara Bağlı Okullardaki Görevlilerle Öğrencilerin Kılık ve Kıyafetlerine İlişkin Yönetmeliğin 13. maddesinde, yükseköğretim okullarındaki kız ve erkek öğrencilerin kılık ve kıyafetlerinin ne şekilde olacağı açıkça düzenlenmiştir. Yine 16.7.1982 gün ve 82/5105 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan ve 25.10.1982 gün ve 17849 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren ve halen yürürlükte olan Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışan Personelin Kılık ve Kıyafetine Dair Yönetmelikte de kamu görevlilerinin kılık ve kıyafetlerinde uyulacak hususlar düzenlenmiştir.

2547 sayılı Yasada öğrenciler ve personel açısından uygulanacak kılık ve kıyafeti belirleyen kuralların yasal olarak düzenlenme süreci üzerinde de durulması gerekmektedir.

3511 sayılı Yasanın 2. maddesiyle 2547 sayılı Yasaya eklenen Ek 16. maddede yer alan "Yükseköğretim Kurumlarında, dersane laboratuvar, klinik, poliklinik ve koridorlarda çağdaş kıyafet ve görünümde bulunmak zorunludur. Dini inanç nedeniyle boyun ve saçların örtü ve türbanla kapatılması serbesttir" kuralının 2. cümlesinin, Anayasaya aykırılığı savıyla açılan davada, Anayasa Mahkemesi, dava konusu kuralı 7.3.1989 gün, 1989/12 sayılı kararı ile iptal etmiş ve gerekçesinde de, "çağdaş bir

görünüm taşımayan başörtüsü ve onunla birlikte kullanılan belli biçimdeki giysinin Türk devriminin ilkelerine aykırı olduğu, Anayasanın 174. maddesi kapsamındaki devrim yasalarının amaç, erek ve içeriklerinin öngördüğü nitelikleri gözardı ederek dinsel inanç gereğine dayalı bir düzenleme getiren dava konusu kural Anayasaya aykırıdır." denilmek suretiyle başörtüsü veya türbanlı olarak yükseköğretim kurumlarında bulunmayı serbest bırakan kuralların Anayasaya aykırı olduğu saptanmış bulunmaktadır.

Yine benzer biçimde, 3670 sayılı Yasanın 12. maddesiyle getirilen Ek:17 maddedeki yasa kuralının Anayasaya aykırılığı savı ile açılan davada da; Anayasa Mahkemesi; "Anayasa Mahkemesinin 7.3.1989 günlü 1989/12 sayılı kararına aykırı olmayan ve Yükseköğretim Kurumlarında çağdaş kıyafet ve görünüme ters düşen dinsel nitelikli kılık kıyafetin serbest bırakılmasını öngörmeyen, ancak yürürlükteki yasalara aykırı olmamak kaydıyla kılık ve kıyafette serbestlik tanıyan Ek:17 maddenin Anayasaya aykırı olmadığı" yolundaki kararı ile de bir önceki kararındaki boyun ve saçların başörtüsü ve türbanla kapatılması durumunun kılık kıyafet serbestisi dışında tutulması gerektiği yolundaki görüşünü tekrar etmiştir.

Öte yandan; uyuşmazlık konusu ile ilgisi bakımından Anayasa Mahkemesinin 5.6.2008 gün ve E:2008/16, K:2008/116 sayılı kararından da söz etmek gerekmektedir.

Anayasa Mahkemesinin anılan kararı 09.02.2008 gün ve 5735 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yasanın 1. ve 2. maddelerinin iptali istemiyle açılmış bulunan davaya ilişkindir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yasanın 1 nci maddesi ile Anayasamızın 10. maddesinin dördüncü fıkrasına, "bütün işlemlerinde" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve her türlü kamu hizmetlerinden yararlanılmasında" ibaresi; 2 nci maddesi ile de, Anayasamızın 42 nci maddesine, altıncı fıkradan sonra gelmek üzere

"Kanunda açıkça yazılı olmayan herhangi bir sebeple kimse yükseköğretim hakkını kullanmaktan mahrum edilemez. Bu hakkın kullanımının sınırları kanunla belirlenir." fıkrası eklenmiştir.

Bu maddelerin iptali istemiyle açılan davada; Anayasa Mahkemesi anılan kararı ile söz konusu maddelerin iptaline karar vermiştir. Bu kararda;

"Toplumsal sorunların Anayasa'nın açık hükümleri çerçevesinde ve demokratik barışı ve uzlaşıyı esas alan yöntemlerle çözümü yerine, dinin, din duygularının veya dince kutsal sayılan şeylerin istismar edilmek suretiyle kullanılmasına Anayasa izin vermemektedir. Zira her bir toplumsal sorun istismarı, bu sorunun çözümlenmesi olanaklarını ortadan kaldırmak suretiyle, bir yandan toplumsal çatışmaların derinleşmesine ve demokratik süreçlerin işlevsizleştirilmesine yol açabilir; sonuçta devlet iktidarının toplumsal sorunları çözeceğine yönelik inancı zedeleyebilir. Dava konusu kuralın hazırlanış ve kabul biçimi Anayasa'nın 24. maddesinin son fıkrasının anlam ve özünü yansıtan bu temel zorunlulukları göz ardı etmektedir. Nitekim, Anayasa Mahkemesi'nin 07.03.1989 günlü, E.1989/1, K.1989/12 sayılı kararıyla dini inanç gereği başörtüsü takılmasına izin veren bir düzenleme başkalarının hak ve

özgürlükleri, dinin araçsallaştırılması ve kamu düzeni bakımından Anayasa'ya aykırı bulunmuştur. Dinsel kaynaklı düzenlemelerle girişimlerin Anayasa karşısında geçerli olamayacağını belirten Anayasa Mahkemesi'nin 09.04.1991 günlü, E.1990/36, K.1991/8 sayılı kararları ile 16.1.1998 günlü, E. 1997/1 ( SPK ), K. 1998/1, Refah Partisi kararı ve 22.06.2001 günlü, E. 1999/2 ( SPK ), K. 2001/2 sayılı Fazilet Partisi kararında bu hususlar yinelenmiştir. Danıştay'ın içtihatları da benzer yönde gelişmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi 4. Dairesinin 29.6.2004 tarihli ve Büyük Dairenin 10.11.2005 tarihli Leyla Şahin kararlarında, sözleşmeci devletlerin dinsel sembollerin kullanımına ilişkin düzenlemeleri söz konusu olduğunda takdir hakkının geniş olduğunu, bu konuyla ilgili kuralların ulusal geleneklere bağlı olarak bir ülkeden diğerine değişiklik arz etmesi ve "başkalarının haklarını koruma"nın ve "kamu düzeni"nin gerekleri konusunda Avrupa'nın ortak bir anlayışı bulunmamasının bunu zorunlu kıldığını, başörtüsünün yasaklanmasının Türkiye'nin koşulları dikkate alındığında "başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması" ile "kamu düzeni ve güvenliğinin sağlanması" bakımından demokratik bir toplumda zorunlu bir tedbir niteliğinde olduğunu kabul etmiştir. 15.2.2001 tarihli Dahlab-İsviçre kararında türban taktığı için ilköğretim kurumlarında öğretmenlik yapması engellenen öğretmenin başvurusunu reddederken, türbanın cinsiyetler arası eşitlik ilkesiyle bağdaşması güç olan dini bir simge olduğunu, buna izin verilmesinin diğer dinlerin giyim sembollerinin de kullanımını beraberinde getireceğini, okullarda devletin tarafsızlığını tehlikeye düşüreceğini ve yasaklamanın altında önemli bir kamu yararının bulunduğunu, sonuç olarak öğretim faaliyetinde başörtüsü takma yasağının başkalarının hak ve özgürlüklerinin, kamu güvenliğinin ve kamu düzeninin korunması amacıyla orantılı ve demokratik bir tedbir olduğunu ifade etmiştir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin 3. Dairesinin 31.07.2001 ve Büyük Dairenin 13.2.2003 tarihli Refah Partisi kararlarında da başörtüsü takma özgürlüğünün başkalarının hak ve özgürlüklerinin, kamu düzeni ve güvenliğinin korunması gereğiyle çatışması durumunda sınırlanabileceğini, laiklik ilkesine saygı gösterilmemesi şeklindeki bir tutumun sözleşmeden yararlanamayacağı, üniversitelerde çoğunluğa mensup dinin gereklerini yerine getirmeyen ya da başka dinlere mensup öğrenciler üzerinde baskı kurulmasını engelleyecek önlemlerin sözleşmeye uygun olduğu, laik üniversitelerde çeşitli inançlara mensup öğrencilerin barış içinde bir arada yaşamalarını ve dolayısıyla da kamu düzeni ve başkalarının inançlarının korunmasını teminen söz konusu dine ilişkin ritüel ve simgeleri sergilemenin yeri ve şeklini belirleme hususunda sınırlamalar öngörülebileceği kabul edilmiştir.

Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları gözetildiğinde, Anayasa'nın 10. ve 42. maddelerinde yapılan düzenlemenin, yöntem bakımından dini siyasete alet etmesi, içerik yönünden de başkalarının haklarını ihlale ve kamu düzeninin bozulmasına yol açması nedeniyle laiklik ilkesine açıkça aykırı olduğu sonucuna ulaşılmıştır."

şeklinde gerekçelere yer verilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin anılan kararı ile sonuç olarak bu maddelerin, Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen Cumhuriyetin temel niteliklerini dolaylı bir biçimde değiştirdiği ve işlevsizleştirdiği gerekçesiyle iptaline karar verilmiştir.

Anayasanın 153. maddesinde, Anayasa Mahkemesi kararlarının yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlayacağı kural altında alınmıştır.

Nitekim, 2547 sayılı Yasanın kılık ve kıyafete ilişkin kurallarının yasalaşma süreci sonrası davalı idareler tarafından merkezi olarak yapılan sınavlarda sınav başvuru formuna başörtülü fotoğraf yapıştırılması ve sınava başörtülü girilmesini yasaklayan kılavuz hükümlerine karşı açılan davalar; Dairemizce Anayasa Mahkemesi kararları ve bu kararların ışığı altında oluşan yasal kurallar dikkate alınarak reddedilmiş ve bu kararlar İdari Dava Daireleri Kurulu tarafından da onanmıştır. ( Örnek: Dairemizin 22.1.2003 gün ve E:2001/4323, K:2003/287 sayılı kararı ve bu kararın onanmasına ilişkin İdari Dava Daireleri Kurulunun 7.4.2005 gün ve E:2003/641, K:2005/223 sayılı kararı; Dairemizin 17.12.2002 gün ve E:2001/4208, K:2002/6001 sayılı kararı ve bu kararın onanmasına ilişkin İdari Dava Daireleri Kurulunun 7.4.2005 gün ve E:2003/478, K:2005/222 sayılı kararı )

Böylece 2547 sayılı yasa kapsamında yapılan sınavlardaki kılık ve kıyafete ilişkin uygulamalar yargısal kararlarla da istikrar kazanmış ve dava konusu kılavuzda yer alan düzenlemeye kadar da uygulamaya devam edilmiştir. Bir başka anlatımla uygulama fiilen ve hukuken istikrar kazanmıştır.

Kaldı ki mevzuatımızda aksine bir yasal düzenleme de yapılmamış olduğundan verilen kararlarda yapılan hukuki değerlendirmeler bugün için de geçerliğini sürdürmektedir.

Hukuk Devleti olmanın gereği, idarelerin tesis ettikleri bireysel ya da düzenleyici işlemlerin hukuken geçerli ve objektif bir sebebe dayanmasıdır. İdarelerce tesis edilen işlemlerin hukukun belirlediği sınırlar ve eşitlik kuralı gözetilerek kamu yararına ve hizmetin gereklerine uygun şekilde objektif, makul ve geçerli neden ve gerekçelere dayalı olarak tesis edilmesi gerekir.

Bu bakımdan idari işlemlere ( bireysel ya da düzeyleyici ) yönelik yargı denetimi, bu işlemlerin Anayasa ve hukukun genel ilkelerine, yasa, tüzük ve yönetmelik hükümleri ile yargısal içtihatlara uygun olup olmadığının denetlenmesidir.

Bu itibarla, Anayasa Mahkemesi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Danıştay kararları ile aktarılan Anayasal ve yasal kurallar karşısında dava konusu düzenlemenin hukuken kabul edilebilir bir dayanağının olmadığı açıktır.

Davalı idare tarafından, sınav güvenliğini sağlamak için her türlü önlemi aldığı, asli görevinin sınavın objektif ve bilimsel yapılmasının sağlanması olduğu ve söz konusu sınavın da bu doğrultuda güvenlik içinde yapıldığı iddia edilmekte ise de bu konudaki yükümlülüğünü yerine getirmesinin yasal kurallara uyma zorunluluğunu ortadan kaldırmayacağı açıktır.

Kaldı ki; dava konusu kılavuzda başı açık fotoğraf çektirme ve sınava başı açık gelinmesini zorunlu kılan düzenlemelere yer verilmemesi nedeniyle başvuruda bulunan erkek-kadın adayların gerek başvuru sırasında fotoğraf çektirirken, gerek sınava girerken yanında bulunduracağı fotoğrafta başlarının çeşitli nesnelerle kapatılmasına ve sınava bu şekilde girmesine olanak sağlanacağından fiziksel olarak

teşhislerinde güçlük oluşacağı gibi sınav güvenliği açısından da olumsuz sonuçlar yaratabilecek bir niteliği bulunduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Söz konusu sınav 19.12.2010 tarihinde yapılmış olmakla birlikte, koşullara uygun olmadığı halde sınava kabul edilmiş bulunanların bu sınavdan aldıkları puanları üç yıl süreyle kullanabilecekleri de dikkate alındığında sınavın etki ve sonuçlarının devam ediyor olması nedeniyle telafisi güç ve imkansız zararlar oluşabileceği açıktır.

**SONUÇ :** Açıklanan nedenlerle, 2577 sayılı Yasanın 27/2 maddesindeki koşullar oluşmuş olduğundan dava konusu kılavuz hükümlerinin yürütmesinin durdurulmasına, 12.01.2011 gününde oybirliği ile karar verildi.

**T.C. DANIŞTAY 13. DAİRE E. 2013/2977 K. 2013/2873 T. 7.11.2013**

**ÖZET :** Davacı ile davalı idare arasında imzalanan sözleşme, idareye ayrıcalıklı yetkiler tanıyan bir idari sözleşme olmasına karşın; Danıştay incelemesinden geçirilmediği, dolayısıyla sözleşmenin bu haliyle imtiyaz sözleşmesi niteliğini taşımadığı anlaşıldığından, bu sözleşmeden doğan uyuşmazlığın görüm ve çözümünde idari sözleşmeyi yapan idari merciin bulunduğu yerdeki idare mahkemesidir.

**İstemin Özeti :** 3096 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Dışındaki Kuruluşların Elektrik Üretimi, İletimi, Dağıtımı ve Ticareti ile Görevlendirilmeleri Hakkında Kanun'un 4. maddesi kapsamında faaliyette bulunan davacı şirketin, iletim hizmet bedeli ödemelerinin diğer üretim santrallerinde olduğu gibi kendileri için de Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt A.Ş. ( TETAŞ ) tarafından karşılanması istemiyle 08/07/2003 tarihli dilekçeyle yaptığı başvurunun cevap verilmemek suretiyle reddine ilişkin işlemin iptali istenilmektedir.

Danıştay Tetkik Hâkimi Düşüncesi : Davanın görev yönünden reddine karar verilerek, dosyanın görevli mahkeme olan Ankara İdare Mahkemesi'ne gönderilmesi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesince, Dairemizin 12/12/2007 tarih ve E:2007/1624, K.2007/8707 sayılı kararının Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun 13/02/2013 tarih ve E:2008/651, K:2013/478 sayılı kararı ile bozulması üzerine, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler 2577 sayılı Kanun'un 14. maddesi uyarınca incelendikten sonra gereği görüşüldü:

**KARAR :** Dava; 3096 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Dışındaki Kuruluşların Elektrik Üretimi, İletimi, Dağıtımı ve Ticareti ile Görevlendirilmeleri Hakkında Kanun'un 4.

maddesi kapsamında faaliyette bulunan davacı şirketin, iletim hizmet bedeli ödemelerinin diğer üretim santrallerinde olduğu gibi kendileri için de Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt A.Ş. ( TETAŞ ) tarafından karşılanması istemiyle 08/07/2003 tarihli dilekçeyle yaptığı başvurunun cevap verilmemek suretiyle reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

2575 sayılı Danıştay Kanunu'nun 24. maddesinde "İlk derece mahkemesi olarak Danıştay'da görülecek davalar" sayma suretiyle düzenlenmiş; anılan maddenin 1. fıkrasının son cümlesinde, "tahkim yolu öngörülmeyen kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan idari davaları" karara bağlamanın Danıştay'ın ilk derece mahkemesi olarak bakacağı davalar arasında olduğu belirtilmiş; "Danıştay'ın görevleri" başlıklı 23. maddesinin ( d ) bendinde "Tüzük tasarılarını inceler; kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmeleri hakkında düşüncesini bildirir" kuralına yer verilmiş; "Birinci Dairenin" görevlerinin sayıldığı 42. maddenin ( C ) bendinde, kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerini inceleyeceği ve gereğine göre karara bağlayacağı; İdari İşler Kurulunun görevlerinin sayıldığı 46. maddenin ( b ) bendinde ise kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerini inceleyip karara bağlayacağı belirtilmiştir.

2576 sayılı "Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun"un 1. maddesinde bölge idare mahkemeleri, idare mahkemeleri ve vergi mahkemelerinin bu kanunla verilen görevleri yerine getirmek üzere kurulmuş "genel görevli" mahkemeler olduğu kurala bağlandıktan sonra; 5. maddesinde, idare mahkemelerinin, vergi mahkemelerinin görevine giren davalarla, ilk derecede Danıştay'da çözümlenecek olanlar dışındaki davalara bakacağı belirtilmiştir.

Öte yandan, 2577 sayılı Kanun'un 32. maddesinin 1. fıkrasında, göreve ilişkin hükümler saklı kalmak şartıyla bu Kanun'da veya özel kanunlarda yetkili idare mahkemesinin gösterilmemiş olması halinde, yetkili idare mahkemesinin, dava konusu olan idari işlemi veya idari sözleşmeyi yapan idari merciin bulunduğu yerdeki idare mahkemesi olduğu kurala bağlanmıştır.

Dosyanın incelenmesinden, 3096 sayılı "Türkiye Elektrik Kurumu Dışındaki Kuruluşların Elektrik Üretimi, İletimi, Dağıtımı ve Ticareti ile Görevlendirilmesi Hakkında Kanun'un 4. maddesi uyarınca taraflar arasında 18/06/1987 gününden geçerli olmak üzere sözleşmenin imzalandığı, 27/01/1997 gününde bu sözleşmede değişiklikler yapıldığı ve ek getirildiği anlaşılmaktadır. Sözleşme incelendiğinde ise idareye ayrıcalıklı yetkiler tanıyan bir idari sözleşme olduğu sonucuna varılmıştır.

3096 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında ... Hidroelektrik Santralinin Kurulması, İşletilmesi ve Üretilecek Elektrik Enerjisinin Türkiye Elektrik Kurumu'na Toptan Satışına İzin Verilmesine Dair Sözleşme uyarınca faaliyette bulunan davacı şirketin, anılan santralde ürettiği elektrik nedeniyle ödenmesi gereken iletim hizmet bedelinin TETAŞ tarafından karşılanması istemiyle yaptığı başvurunun cevap verilmeksizin reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan bu davanın, ilk derece olarak Danıştay'da çözümlenebilmesi için 2575 sayılı Kanun'un yukarıda belirtilen 24/1-f maddesi ile kurala bağlanan imtiyaz sözleşmesinin uygulanmasından kaynaklanmış idari uyuşmazlık niteliği taşıması gerektiği kuşkusuzdur.

Davacı ile davalı idare arasında imzalanan sözleşme ise, idareye ayrıcalıklı yetkiler tanıyan bir idari sözleşme olmasına karşın; Danıştay incelemesinden geçirilmediği, dolayısıyla sözleşmenin bu haliyle imtiyaz sözleşmesi niteliğini taşımadığı anlaşıldığından, bu sözleşmeden doğan uyuşmazlığın görüm ve çözümünde yukarıda belirtilen düzenlemeler gereğince idari sözleşmeyi yapan idari merciin bulunduğu yerdeki idare mahkemesi olan Ankara İdare Mahkemesi görevli ve yetkili bulunmaktadır.

**SONUÇ :** Açıklanan nedenle; davanın görev yönünden reddine, dosyanın Ankara İdare Mahkemesi'ne gönderilmesine, 07.11.2013 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

**T.C. DANIŞTAY 8. DAİRE E. 1997/5284 K. 1997/3211 T. 6.11.1997**

**ÖZET :** Tüm ülke çapında geçerli olan özel okullara ilişkin düzenleyici işleme karşı açılacak davada danıştay görevli ve yetkilidir.

**İstemin Özeti:** 1.6.1996 günü yapılan özel okullar sınavı Türkçe testi sınavında yer alan 17. sorunun iptali istemiyle açılan davada, sınav evrakı üzerinde yaptırılan delil tespiti ve bilirkişi incelemesi sonucu düzenlenen bilirkişi raporunda, sorunun yanıtının tek ve net olmadığı, doğru yanıtın ( C ) ya da ( B ) olabileceği, sorunun yoruma açık ve öğrencinin yaş düzeyinin çok üstünde olduğu, ayrıca verilen metinde aslına uygun değişiklik yapıldığının belirlendiği, şair veya yazarların metinlerini öğrenciye uygun bir biçimde aktarmak gerektiği ve özellikle ilk ve orta öğretim öğrencilerinde bu duruma özen gösterilmelidir görüşüne yer verildiğinden, ölçme ve değerlendirme kurallarına aykırı olan dava konusu 17. sorunun iptaline karar veren Ankara 10. İdare Mahkemesinin 24.6.1997 gün ve 982 sayılı kararının, hukuka aykırı olduğu öne sürülerek 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 49. maddesi uyarınca temyizen incelenerek bozulması istemidir.

**Savunmanın Özeti:** Yanıt verilmemiştir.

Danıştay Tetkik Hakimi R.T.'nin Düşüncesi: İdare mahkemesi kararının bozulması gerektiği düşünülmektedir.

Türk milleti adına hüküm veren Danıştay Sekizinci Dairesince işin gereği görüşüldü: 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 14. maddesi uyarınca dava dosyası incelendi.

Dava, 1.6.1996 günü yapılan özel okullar sınavı Türkçe testinde yer alan 17. sorunun iptali istemiyle açılmıştır.

2576 sayılı Yasanın 5. maddesinde, idare mahkemelerinin Danıştay'da çözümlenecek olanlar dışındaki davalara bakacağı açıklanmış 2575 sayılı Danıştay Yasasının 24. maddesinde ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görülecek davalar sayılmıştır.

Anılan Danıştay Yasasının 24. maddesinin ( d ) bendinde de bakanlıkların düzenleyici işlemlerinin, ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görüleceği belirtilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, özel okullar sınavına ilişkin olup, ülke çapında uygulanacak düzenleyici işlem niteliğinde olan davanın görüm ve çözümü yukarıda açıklanan yasa kuralları gereğince Danıştayın görev ve yetki alanı içerisinde bulunmamaktadır. ( kırmızı işaretli kısım hatalı yazılmış)

Bu durumda idare mahkemesinin davayı, görev ve yetki yönünden reddederek dosyayı Danıştaya göndermesi gerekirken esastan inceleyerek karar vermesinde yasaya uyarlık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle Ankara 10. İdare Mahkemesi kararının BOZULMASINA, dosyanın anılan mahkemeye gönderilmesine 6.11.1997 gününde oybirliği ile karar verildi.